

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho
rozvoja mestskej časti Bratislava -
Devínska Nová Ves**

**2015
2020**

Dokument je aktualizáciou verzie pre obdobie 2014-2020

Október 2015

OBSAH

1	ÚVOD	5
1.1	LEGISLATÍVA	5
1.2	ÚVODNÁ CHARAKTERISTIKA MESTSKEJ ČASTI	6
2	ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ	7
2.1	SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA	7
2.1.1	História	7
2.1.2	Rozvojový potenciál a ľudské zdroje	9
2.1.3	Ekonomika územia	12
2.1.4	Občianska vybavenosť (obchody a služby)	14
2.1.5	Sociálna infraštruktúra (bývanie, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie, kultúra)	14
2.1.6	Partnerstvá	19
2.1.7	Identita územia	19
2.2	ÚZEMNO-TECHNICKÁ ANALÝZA	21
2.2.1	Doprava	21
2.2.2	Technická infraštruktúra	25
2.2.3	Limity využitia územia	27
2.3	PRÍRODNO-ENVIROMENTÁLNA ANALÝZA	28
2.3.1	Životné prostredie	28
2.3.2	Súčasná krajinná štruktúra	28
2.3.3	Ochrana prírody a krajiny	29
2.3.4	Ovzdušie	30
2.3.5	Geologické pomery	30
2.3.6	Živočíšstvo	31
2.3.7	Rastlinstvo / zeleň	31
2.3.8	Voda/hydrologické pomery	32
2.3.9	Pôda	33
2.3.10	Hluk	33
2.3.11	Dobývacie priestory	34
2.3.12	Žiarenie	34
2.3.13	Odpadové hospodárstvo	34
2.3.14	Limity využitia územia	34
2.4	ANALÝZA REALIZOVANÝH A NADRADENÝH STRATÉGIÍ	36
2.4.1	Programy hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja	36
2.4.2	Územné plánovanie na úrovni MČ	36
2.4.3	Výpis verejno-pospešných stavieb zo záväznej časti územného plánu hl. mesta SR - Bratislavy	36

2.4.4	Strategické témy rozvoja v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja hl. mesta SR Bratislavy pre roky 2010-2020	37
2.4.5	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC Bratislavský samosprávny kraj	38
2.4.6	Inovačná stratégia BSK pre obdobie 2014-2020	39
2.4.7	Projekty realizované na území mestskej časti	39
2.5	SWOT ANALÝZA	40
2.6	KLÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA	41
3	ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	42
3.1	VÍZIA	42
3.2	CIELE A PRIORITY	42
3.3	OPATRENIA A AKTIVITY	43
4	FINANČNÝ PLÁN	49
4.1	ROZDELENIE FINANCIÍ	49
4.2	Možné zdroje financovania	50
4.2.1	Fondy EÚ	51
4.2.2	Dotácie z ministerstiev a Úradu vlády SR	51
4.2.3	Iné granty	51
4.2.4	Ostatné zdroje financovania	52
5	ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE	52
5.1	INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE	52
5.2	MONITOROVANIE A HODNOTENIE	53
5.3	HARMONOGRAM REALIZÁCIE	53
6	ZÁVER	54
7	Zoznam tabuliek, obrázkov a grafov	55
8	Doplňkové údaje o spracovaní dokumentu	56
9	Bibliografia	56

1 ÚVOD

Základnou úlohou mestskej časti Bratislava - Devínska Nová Ves je zabezpečiť všestranný rozvoj územia mestskej časti a potrieb jeho obyvateľov. Podporným prostriedkom realizácie rozvojových aktivít a úloh mestskej časti je dokument:

„PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA mestskej časti Bratislava Devínska Nová Ves (PHRSR)“.

Dôvodom pre aktualizáciu v roku 2015 sú nové požiadavky vyplývajúce z novely zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja a zosúladienie s nadradenými plánovacími dokumentmi, medzi ktoré patrí najmä Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja.

1.1 LEGISLATÍVA

Vypracovanie PHRSR vychádza zo zákona NRSR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

PHRSR mestskej časti Bratislava Devínska Nová Ves obsahuje analytickú časť, ktorá obsahuje súčasný stav v jednotlivých oblastiach na území mestskej časti. Časť obsahujúca SWOT analýzu nadväzuje na analytickú časť a popisuje silné a slabé stránky mesta a poukazuje na príležitosti a riziká rozvoja mestskej časti. Ďalšiu časť tvorí stratégia rozvoja, v ktorej sú zadefinované priority rozvoja mesta podľa jednotlivých oblastí. PHRSR je základným programovým dokumentom podpory rozvoja na miestnej úrovni. Nadväzuje na nadradené strategické a programové dokumenty podpory regionálneho rozvoja.

Vypracovanie PHRSR je širší a časovo náročný proces, vyžaduje koordináciu a zabezpečenie širokého spektra väzieb. PHRSR zahŕňa proces strategického plánovania ako súbor na seba nadväzujúcich činností tak, aby viedli k naplneniu vopred stanovených cieľov. Jednotlivé politiky a programy sa realizujú prostredníctvom projektov.

PHRSR je strednodobý plánovací dokument na obdobie 6 rokov s výhľadom na 15 rokov a možnosťou jeho priebežnej aktualizácie. Na jeho aktualizácii a aj samotnej realizácii by sa mala podieľať miestna samospráva, odborné skupiny, podnikateľská sféra a ostatné štátne i neštátne inštitúcie. Pozostáva z cielených opatrení a intervencií zameraných na stimuláciu rozvoja MČ Bratislava – DNV. Jeho cieľom je navrhnuť pre plánovacie obdobie opatrenia, vychádzajúce zo spracovaných koncepčných dokumentov MČ Ba – DNV, Bratislavy hl. m. SR, BSK a sú realizovateľné dostupnými finančnými prostriedkami. PHRSR plní funkciu dokumentu pre koordináciu rozvoja MČ Ba – DNV, pomáha zvyšovať povedomie o najdôležitejších potrebách DNV, využíva znalosti miestnych činiteľov a umožňuje im určovať smer rozvoja MČ Ba – DNV.

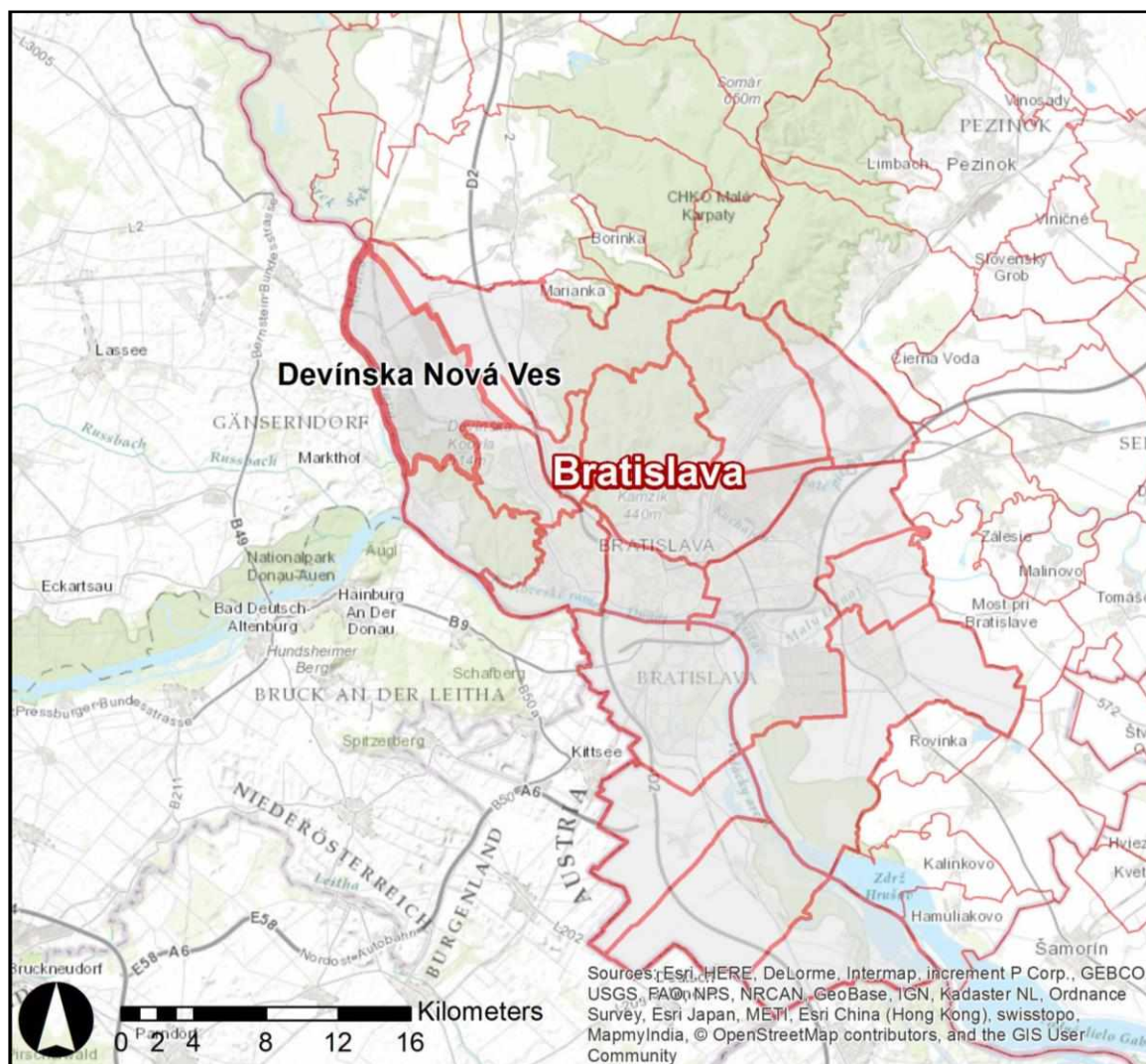
1.2 ÚVODNÁ CHARAKTERISTIKA MESTSKEJ ČASTI

Mestská časť Bratislavy, Devínska Nová Ves, sa nachádza na západnom Slovensku a administratívne spadá pod VÚC Bratislavský samosprávny kraj. Územie Devínskej Novej Vsi má rozlohu 2 421,7 ha a k 31.8.2015 v mestskej časti je evidovaných 17 835 obyvateľov. Devínska Nová Ves má štatút obce ako mestskej časti hlavného mesta SR Bratislavy.

Devínska Nová Ves sa nachádza na styku Záhorskej nížiny a Malých Karpát. Západnú hranicu územia tvorí rieka Morava, ktorej stredom vedie štátna hranica Slovenskej republiky s Rakúskom. Katastrálne územie Devínskej Novej Vsi ďalej susedí s územiami bratislavských mestských častí Záhorská Bystrica, Lamač, Dúbravka a Devín.

Typickými znakmi Devínskej Novej Vsi sú jedinečná príroda nivy Moravy a Devínskej Kobyly, vrch Pieskovec, poloha pohraničného územia, uchované tradície z obdobia tzv. chorvátskej kolonizácie a v súčasnosti rozvinutý automobilový priemysel.

Obrázok 1: Poloha mestskej časti

2 ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

Analytické východiská mapujú súčasný stav MČ Bratislava – Devínska Nová Ves ako základné špecifiká ďalšieho rozvoja.

2.1 SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA

2.1.1 História

Prvá písomná zmienka o existencii dediny tohto mena je z 10. októbra 1451. Je to listina vtedajšieho gubernátora Uhorského kráľovstva, ktorú napísal vo vtedajšej Novej Vsi a ďakuje v nej mestu Bratislave a mešťanom, že ostali verní kráľovi a sľubuje im vojenskú ochranu pred útokmi českých bratříkov (Husiti).

Nepretržité osídlenie chotára obce je doložené od mladšej doby kamennej, od 4. tisícročia pred n.l. Nálezy sú z dnešného sídliska Podhorské a pri železničnej stanici. Bohaté nálezy z celého obdobia doby bronzovej sú z lokalít medzi Devínskym Jazerom a bývalou tehelňou, z bývalého pieskoviska pre tehelňu i z pomerne hustej siete opevnených sídlisk – hradísk v celom chotári. Z tejto doby pochádza aj opevnené sídlisko na Skale obohané drevohlinitým valom a kamenným oporným múrikom. Z doby železnej (7.-5. storočie n.l.) pochádzajú roľnícke sídliská pri Marcheggských mostoch, na Murniciach a Útočniciach. Aj Kelti majú doklady v chotári obce - Nové diely, Útočnice, Za Krpašom. Našli sa aj dve zlaté a jedna strieborná minca na Pieskovci. Z doby rímskej, kedy chotár Devínskej tvoril hranicu medzi ríšou a barbarikom, je doložených množstvo nálezov. Azda najcennejší je nález jedinečných germánskych hrobov Na vyhliadke. V prvom storočí nášho letopočtu sú doložené sídliska na Murnici a Dálnych Jášovcoch. Aj Matej Bel vo svojich Notíciách uvádza, že:... „Pod skalou vykopali ohromné množstvo rímskych mincí“ Doložená je aj doba sťahovania národov, no najvýznamnejšia pre Devínsku je doba slovanská.

V rokoch 1926-33 prof. Eisner na popud J. Zavadila objavil na tú dobu obrovské pohrebisko v pieskovni tehelne - 883 hrobov dokumentujúcich celú spoločenskú škálu vtedajšieho obyvateľstva. Nebola to jediná lokalita v chotári. Táto doba je dokumentovaná Na Skale, Na Pieskovci, na Kamenáčoch, sklárska pec v Bielom kameňolome. Tieto lokality boli osídlené aj v dobe veľkomoravskej i v dobe po príchode Maďarov. Aj najstaršie historické pramene hovoria o tomto teritóriu. Fuldské anály z r. 855 uvádzajú správu o boji východofranského kráľa Ľudovíta s Rastislavom, o obliehaní jeho „nevýslovnej pevnosti zvanej Dowina. Roku 869 sa spomína, že Ľudovítov syn Karol vošiel do onej „Rastislavovej pevnosti“. Reč je o Devíne. Aj keď z 10.-12. stor. sú písomné pramene chudobné, archeológovia potvrdzujú nepretržitosť osídlenia. Po tatárskom plienení (1241) územie zasiahla silná nemecká kolonizácia. Roku 1271 sa v blízkom okolí pohybovali vojská českého kráľa Přemysla Ottakara II. Okolité dediny Stupava,

Pajštún, Zohor a ďalšie sa spomínajú vo väzbe na výpočet majetkov šľachtica Rugeria z Tallesbrunu, majiteľa Devína.

Osobitnou kapitolou v histórii Devínskej Novej Vsi je chorvátska kolonizácia z polovice 16. storočia, ďalej poddanské reformy Márie Terézie. Obec ležala na dôležitej obchodnej ceste, preto tu bola od 16. stor. tridsiatková stanica. Počas vojenského ťaženia na Viedeň obec vypálili turecké vojská, čo sa opakovalo v r. 1866 za prusko-rakúskej vojny. Charakterom spôsobu života a kultúry sa zaraďuje medzi obce bratislavského Záhoria. V roku 1848 železnica spojila obec s Viedňou a Bratislavou. Druhá polovica 19. storočia znamená nástup priemyslu, štrajky robotníkov, politickú angažovanosť miestnych občanov. R. 1891 začala pracovať parná tehelná na výrobu tehál a krytiny, otvorili tu aj kameňolom. Oboje malo vplyv na výstavbu tejto časti Záhoria. Po I. svetovej vojne je to kultúrny rozvoj obce, po druhej kolektivizácia a jej výsledky. Počas 2. Svetovej vojny bola časť obce zbombardovaná. Obec bola pričlenená k mestu Bratislava r. 1972. V Devínskej Novej Vsi sú unikátne prírodné pozoruhodnosti ako Pieskovce (zvaný Sandberg), alúvium rieky Morava, flóra a fauna na západnom úbočí Devínskej Kobyle. Sú tu aj pamiatky po priemysle, železnici a jej stavbe, regulácii Moravy, ťažbe piesku, ovocinárstve a šľachtiteľstve.

Dokumenty k uvedeným skutočnostiam sú uložené v Prírodovednom múzeu vo Viedni, v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave, v Martine, v archívoch, na miestnej fare i v kronike a matrikách na miestnom úrade. (Klačka, 2006)

Historické dominanty a významné lokálne výrazotvorné prvky:

- rímsko - katolícky kostol Ducha Svätého, 16. stor.
- pozostatky Veľkomoravských hradísk – na Pieskovci (Sandbergu), na Skale
- Mýtnica, Istrijská ul. č. 49, 18. stor. (historická dominantná ulica)
- vila Košťálka, Novoveská 17, prelom 19. a 20. storočia
- Trojičný stĺp, nárožie Istrijskej ulice a Na vyhliadke, 1910
- Mariánsky stĺp, Nám. 6. apríla, 18. storočie

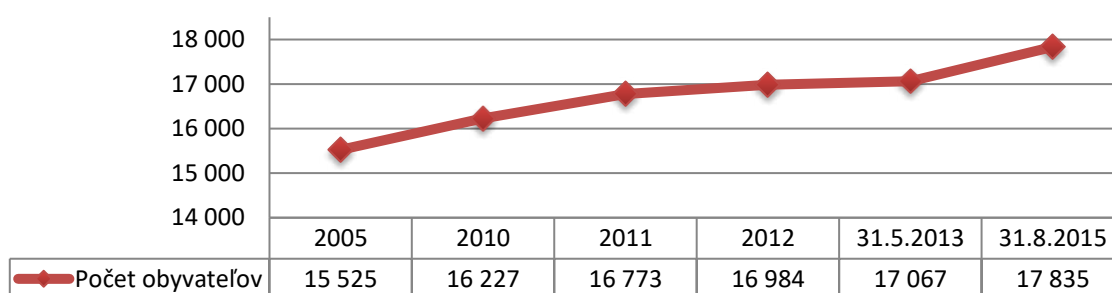
2.1.2 Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

2.1.2.1 Počet obyvateľov a jeho vývoj

Vývoj počtu obyvateľov od roku 2005 - 2015

K 31.8.2015 je v Devínskej Novej Vsi evidovaných 17 835 obyvateľov. Počet obyvateľov prihlásených na trvalý aj prechodný pobyt je 20 033. Bratislava, hl. mesto SR mala ku dňu 31.12.2011 počet obyvateľov 462 603, z toho 3,63% tvorilo obyvateľstvo MČ Devínska Nová Ves.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľstva (ŠÚ SR, REGOB)

Prírastok obyvateľstva za rok 2012

Celkový prírastok obyvateľstva v MČ podľa REGOB za rok 2014 je 114 obyvateľov za rok 2012. Prírastok je hlavne zapríčinený zvýšeným počtom živonarodených, 195 obyvateľov za rok 2012. V Devínskej Novej Vsi bol zaznamenaný jeden z najvyšších prírastkov z pomedzi všetkých MČ Bratislavy.

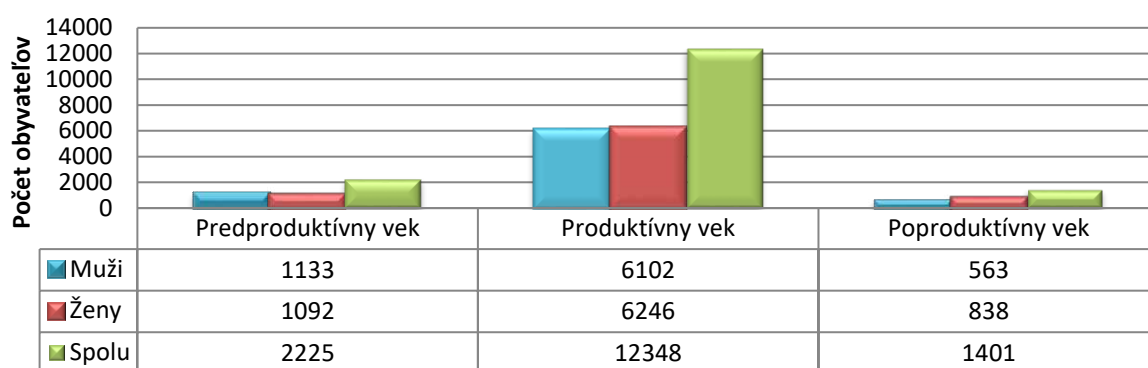
Tabuľka 1: Bilancia prírastku obyvateľstva za rok 2014 (REGOB)

Počet narodených detí	204
Počet zosnulých	25
Prirodzený prírastok	179
Počet odsťahovaných	618 + 11 (prehlásenie pobytu do zahraničia)
Počet prisťahovaných	810
Mechanický prírastok	181
Prírastok obyvateľstva spolu za rok 2014	360

2.1.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva

Priemerný vek obyvateľa Devínskej Novej Vsi podľa ŠÚ SR k 31.12.2014 je 38,27 rokov a index starnutia u obyvateľstva je 62,97. Spomenuté dva ukazovatele majú najnižšie hodnoty pre územie Devínskej Novej Vsi spomedzi všetkých mestských častí Bratislavy, na základe týchto údajov možno označiť obyvateľstvo v Devínskej Novej Vsi za najmladšie v porovnaní s inými časťami Bratislavy.

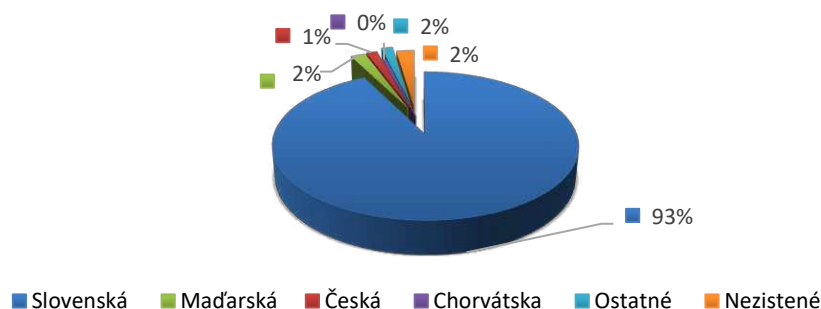
Graf 2: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2014 (ŠÚ SR)

2.1.2.3 Národnostné zloženie

V Devínskej Novej Vsi dominantne prevláda obyvateľstvo slovenskej národnosti, ďalšie početné národnosti sú maďarská, česká a chorvátska, tá je zastúpená 67 obyvateľmi.

Graf 3: Národnostné zloženie z roku 2011 pri celkovom počte trvalo bývajúceho obyvateľstva 15 612 (SODB, 2011)

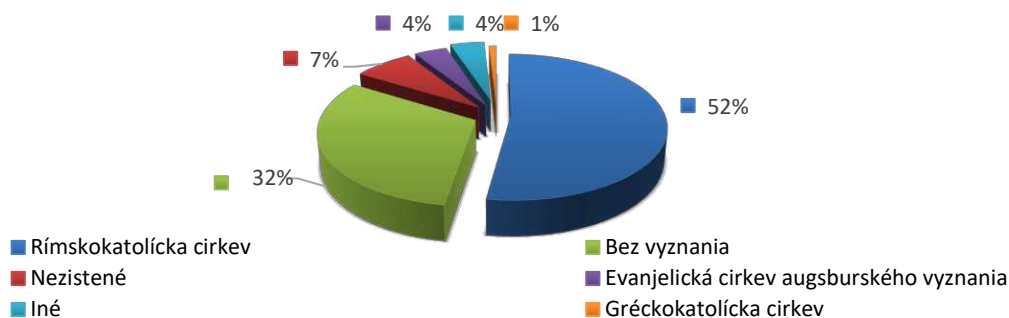

2.1.2.4 Náboženské zloženie (konfesia)

V rámci náboženského zloženia v území prevláda obyvateľstvo Rímskokatolíckej cirkvi, vysoký podiel predstavuje aj obyvateľstvo bez cirkevného vyznania.

Graf 4: Náboženské zloženie z roku 2011 pri celkovom počte trvalo bývajúceho obyvateľstva 15 612 (SODB, 2011)

2.1.2.5 Vzdelanostná štruktúra

V nižšie uvedenej tabuľke je vidieť, že vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo tvorí cca. 25%, čo predstavuje potenciál pre znalostne založenú ekonomiku.

Tabuľka 2: Vzdelanostná štruktúra z roku 2011 pri celkovom počte trvalo bývajúceho obyvateľstva 15 612 (SODB, 2011)

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Počet
Základné	1265
Učňovské (bez maturity)	1066
Stredné odborné (bez maturity)	1124
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	475
Úplné stredné odborné (s maturitou)	3864
Úplné stredné všeobecné	1275
Vyššie odborné	433
Vysokoškolské bakalárske	602
Vysokoškolské mag., inž., dokt.	2943
Vysokoškolské doktorandské	322
Bez vzdelania	2017
Nezistené	226

2.1.2.6 Nezamestnanosť

Ku koncu roka 2014 dosahovala v okrese Bratislava IV miera evidovanej nezamestnanosti 5,49 % s počtom uchádzačov o zamestnanie 2 890. Počet uchádzačov o zamestnanie v Devínskej Novej Vsi k 31.12. 2014 bol na úrovni 543, čo je o 64 menej ako predošlý rok.

2.1.3 Ekonomia územia

2.1.3.1 Hospodárenie mestskej časti

V tabuľkách nižšie sú uvedené údaje o čerpaní rozpočtu za rok 2014, návrhu rozpočtu na ďalšie tri roky a o vývoji dlhu. V roku 2014 výsledok rozpočtového hospodárenia bez finančných operácií bol so schodkom 253 035,96 eur a konečný výsledok hovorí o vyrovnanom hospodárení. Pre roky 2015 a 2017 mestská časť predpokladá prebytkové hospodárenie.

Tabuľka 3: Skutočné čerpanie rozpočtu v roku 2014 (Záverečný účet MČ, 2014)

Bežné príjmy	6 235 460,12 eur
Bežné výdavky	5 328 119,28 eur
Kapitálové príjmy	307 071,23 eur
Kapitálové výdavky	1 467 448,03 eur
Príjmové finančné operácie	277 702,47 eur
Výdavkové finančné operácie	24 666,51 eur
Konečný výsledok / Prebytok	0 eur

Tabuľka 4: Rozpočty pre obdobie 2015-2017 v € (Rozpočet MČ, 2015)

	2015	2016	2017
Bežné príjmy	6 034 905	6 039 305	6 027 805
Bežné výdavky	5 472 094	5 452 294	5 462 952
Kapitálové príjmy	177 607	325 000	50 000
Kapitálové výdavky	760 060	1 630 000	620 000
Príjmové finančné operácie	25 000	717 989	24 000
Výdavkové finančné operácie	0	0	0
Rekapitulácia rozpočtu	5 308	0	18 853

MČ bol poskytnutý úver v roku 2004 od Dexia banky. Zostatok istiny k 31.12.2012 bol 124 766, 07 eur a k 31.12.2014 bol tento dlh kompletne splatený. Súčasná miera zadlženosti je na úrovni 0%, pričom zákonom stanovená prípustná miera je 60% a celoslovenský priemer je 23,5%. Na základe uvedeného možno konštatovať, že finančný stav mestskej časti je mimoriadne priaznivý. Nezávislé hodnotenie hospodárenia poskytuje mimovládna organizácia INEKO, tá označila finančné zdravie ako výborné s pridelenými bodmi 5,6 z možných 6.

Tabuľka 5: Prehľad o stave a vývoji dlhu (Záverečný účet MČ, 2014)

Závazky celkom	232 719,89 eur
Bankové úvery a výpomoci	0 eur
Bežné príjmy za rok 2013	6 104 886,19 eur
Miera záväzkov/dlhu voči príjmom z predchádzajúceho roku	3,81 % / 0 %
Suma ročných splátok dlhu za rok 2014	24 666,67 eur
Dlahová služba (splátky voči bežným príjmom z 2013)	0,4 %

2.1.3.2 Štruktúra ekonomiky

Organizačná štruktúra ekonomiky je vyjadrená v nasledujúcich tabuľkách. Počet právnických osôb pripadajúcich na 100 obyvateľov bol v roku 2012 približne 4,7. Počet fyzických osôb pripadajúcich na 100 obyvateľov bol 8,2.

Tabuľka 6: Bilancia právnických a fyzických osôb (Štatistický úrad SR, 2012)

Právnické osoby spolu	Právnické osoby ziskové		Právnické osoby neziskové
806	591		215
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	Živnostníci	Slobodné povolania	Samostatne hospodáriaci roľníci
1 387	1 324	60	3

2.1.3.3 Významné ekonomické subjekty

Najvýznamnejším ekonomickým subjektom pôsobiacim na území MČ je spoločnosť Volkswagen. Volkswagen Slovakia patrí medzi najvýznamnejšie spoločnosti podieľajúce sa na ekonomike a hospodárstve SR a na základe vykázaných tržieb možno povedať že je najväčšou spoločnosťou na Slovensku. Bratislavský závod Volkswagen Slovakia vyrába modely Volkswagen Touareg, Audi Q7, Volkswagen Up!, Škoda Citigo, SEAT Mii a Porsche Cayenne. Spoločnosť Volkswagen Slovakia, a.s. zaznamenala v roku 2012 produkciu 419 888 automobilov, 268 374 prevodoviek a takmer 30 miliónov komponentov. Taktiež spoločnosť eviduje 9 373 zamestnancov a 43 učňov k 31.12.2012. (Volkswagen Slovakia, 2012)

Medzi ďalšie významné ekonomické subjekty pôsobiace na území MČ možno zaradiť spoločnosti Hornbach – Baumarkt SK, METRO, Duvenbeck Slovensko, SAS Automotive, HPL, Grupo Antolin Bratislava, MAGNA, CWS-Boco, Hella Innenleuchten a iné.

2.1.3.4 Významné investície

Za najvýznamnejšie investície možno označiť investície spojené s jestvujúcim automobilovým priemyslom. Automobilový priemysel vytvára v regióne silné ekonomické zázemie.

Ďalšou významnou investíciou je v súčasnosti realizovaná výstavba projektu Bory na území o rozlohe 220 ha. Developerom projektu je investičná skupina Penta. Projekt Bory je lokalizovaný v kontaktovom území mestských častí Lamač, Devínska Nová Ves a Záhorská Bystrica.

2.1.4 Občianska vybavenosť (obchody a služby)

Zastúpenie komerčnej občianskej vybavenosti pri súčasnom stave vyhovuje potrebám obyvateľstva. Občianska vybavenosť je v najväčšej miere koncentrovaná v okolí Eisnerovej ulice, nachádza sa tu OC Glavica, predajňa LIDL, supermarket TERNO a mnohé ďalšie rôzne druhy služieb. V Devínskej Novej Vsi sa vyskytujú tiež hotel, penzióny a iné možnosti ubytovania. Lokálne centrum vyššej občianskej vybavenosti predstavuje obchodné centrum Bory Mall.

Samospráva MČ Bratislava – Devínska Nová Ves tiež zriaďuje a vedie organizácie poskytujúce služby. Organizácie na ktorých činnosti sa spolupodieľa MČ: Turisticko-informačná kancelária (v správe MČ), Devínskonovoveská televízia spol. s r.o., príspevková organizácia Istra Centrum, DNV Šport spol. s r.o., príspevková organizácia DENOVA, Dom sociálnych služieb Senécion.o. , Obecný hasičský zbor príspevková organizácia, DEVNET a.s. (50% SWAN a 50% MČ) .

2.1.5 Sociálna infraštruktúra (bývanie, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie, kultúra)

2.1.5.1 Bývanie

Tabuľka uvedená nižšie poskytuje prehľad o stave bytového a domového fondu v území. Neobávané byty predstavovali rezervu pre cca 150 obyvateľov. Mestská časť disponuje štyrmi nájomnými bytmi.

Tabuľka 7: Bytový a domový fond podľa SODB 2011

Počet domov	1 555
Počet bytov celkom	6 219
Počet obývaných bytov	6 162
Počet neobývaných bytov	57
Vlastné byty v bytových domoch	4 178
Byty vo vlastných rodinných domoch	1 028
Obecné byty	18
Družstevné byty	92
Iné byty	260
Priemerná obložnosť bytov pri počte obyvateľov 15 612 (údaj SODB)	2,53

2.1.5.2 Zdravotná starostlivosť

Zdravotnícka vybavenosť mestskej časti

Primárna zdravotná starostlivosť sa v súčasnosti poskytuje v dvoch zariadeniach zdravotných stredísk (zdravotné stredisko P. Horova a Istrijská ul.) a v lekárskech ambulanciách v rámci areálu Volkswagenu.

V mestskej časti Devínska Nová Ves sú obyvateľom k dispozícii ambulancie detských lekárov, všeobecných lekárov pre dospelých, zubných lekárov ambulancie iných odborných lekárov (urologická, gynekologická, logopedická, Kardio Sanus, psychologická, psychiatrická, dermatologická/súkromná/, zubný laborant, zubná hygiena, alergologická – imunologická, rehabilitačná - VW, očná - VW, interná - WV, pracovná zdravotná služba - lekárske posudky – VW).

V území pôsobí 7 lekární (lekárne pri Radnici; lekárne pri Volkswagene; Lekárne Nada; lekárne pri stanici; Lekárne Liberi; lekárne Glavica; Lekárne Terno).

Z hľadiska významu mestskej časti v sídelnej štruktúre a súčasného počtu obyvateľstva zdravotná starostlivosť v riešenom území jenepostačujúca, dôvodom sú absencieniektorých druhov ambulancií (napr. ortopedická, neurologická, srdcovo-cievna, reumatologická, ORL, kožná, diabetologická, endokrinologická). Potrebné špecializované zdravotnícke vyšetrenia a služby však poskytuje zariadenie polikliniky v MČ Karlová Ves a na Kramároch v MČ Nové Mesto.

2.1.5.3 Sociálna starostlivosť

Na území mestskej časti Bratislava - Devínska Nová Ves sociálne služby poskytuje Senecio - Dom sociálnych služieb n. o., ktorého zriaďovateľom je mestská časť. Je určené pre ľudí v dôchodkovom veku a dospelým s ľahším fyzickým a psychickým postihnutím, ktorí si vyžadujú 24 - hodinovú starostlivosť.

V mestskej časti pôsobí aj Miestne oddelenie Slovenského Červeného kríža a Kresťanská charita, ktorá sa podieľa na pomoci sociálne odkázaným občanom bezplatným výdajom obnoseného šatstva.

Od 1.1.2003 prešlo v zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov poskytovanie opatrovateľskej služby pod mestskú časť Bratislava Devínska Nová Ves. Cieľom opatrovateľskej služby je poskytovať starostlivosť občanom, ktorých zdravotný stav je natoľko vážny, že pri každodenných životných úkonoch ako napr. osobná hygiena, každodenné práce v domácnosti, nákupy, stravovanie a i. sú odkázaní na pomoc inej osoby.

Do pôsobnosti mestskej časti patrí aj správa klubu dôchodcov. Klub dôchodcov na Istrijskej ulici je miestom, kde sa dôchodcom, zdravotne ťažko postihnutým občanom

a organizáciám sociálneho a záujmového charakteru zabezpečuje kultúrno-spoločenské vyžitie a priestor pre uspokojovanie osobných záujmov a záľub.

MČ Bratislava - Devínska Nová Ves zabezpečuje v zmysle zákona 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov aj stravu pre starobných dôchodcov, ktorá sa vydáva v Školských jedálňach a v Dome sociálnych služieb - Senecio.

Sociálne odkázaní občania majú možnosť požiadať mestskú časť Bratislava - Devínska Nová Ves aj o jednorazovú dávku v hmotnej núdzi.

Sociálna starostlivosť mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách je zabezpečená:

- poskytovaním jednorazového nenávratného príspevku v hmotnej núdzi
- poskytovaním nenávratného príspevku na stravovanie dieťaťa v školskej jedálni
- poskytovaním nenávratného príspevku pri narodení dieťaťa

2.1.5.4 Vzdelávanie

Materské školy

Podľa demografického vývoja resp. počtu ročne narodených detí je mestská časť Bratislava - Devínska Nová Ves kapacitne schopná prijať do vlastných predškolských zariadení všetky deti predškolského veku žijúce na jej území.

V MČ DNV sú zriadené 2 materské školy. MŠ Milana Marečka 20 s elokovaným pracoviskom Milana Marečka 16 navštevovalo k 15.9.2014 spolu 301 detí. Pavla Horova 3 s elokovaným pracoviskom Jána Smreka 8 navštevovalo k 15.9.2014 spolu 345 detí. V septembri 2015 bolo otvorené nové elokované pracovisko právneho subjektu MŠ P. Horova 3 v ZŠ P. Horova 16 - trakt B – 2 triedy predprimárneho vzdelávania. Zriaďovateľom uvedených materských škôl je mestská časť Bratislava Devínska Nová Ves. (UIPS, 2014)

Základné školy

Právne subjekty Základné školy - ZŠ Ivana Bukovčana 3 a ZŠ Pavla Horova 16 v mestskej časti Bratislava Devínska Nová Ves sú štátom financované rozpočtové organizácie, ktoré poskytujú vzdelávanie žiakov od 1. do 9. ročníka. Zriaďovateľom týchto 2 základných škôl je MČ DNV. Základnú školu I. Bukovčana 3 s elokovaným pracoviskom I. Bukovčana 1 navštevovalo k 15.9.2014 spolu 666 žiakov. Základnú školu Pavla Horova 16 navštevovalo k 15.9.2014 spolu 271 žiakov.

V MČ je aj Základná umelecká škola - ZUŠ Istrijská 22, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti hl. mesta SR Bratislavy. Výchovno-vzdelávací proces v tejto ZUŠ prebieha v

piatich odboroch: hudobnom, tanečnom, literárno-dramatickom, výtvarnom a audiovizuálnej a multimediálnej tvorby. (UIPS, 2014)

Stredné školy

V DNV sa nachádza aj Stredná odborná škola automobilová Jána Jonáša 5 v tesnej blízkosti automobilky Volkswagen Slovakia a.s. Jej zriaďovateľom je Bratislavský samosprávny kraj so sídlom v Bratislave. Ku dňu 15. 9. 2014 mala škola 281 žiakov. V škole sa dajú študovať 4-ročné študijné odbory (mechanik elektrotechnik, mechanik automobilových liniek), 3-ročné učebné odbory (autoopravár - mechanik, autoopravár - elektrikár, autoopravár - karosár, autoopravár - lakovník) a k dispozícii je aj 2-ročné denné nadstavbové štúdium (so zameraním na predaj a servis vozidiel; strojárstvo; elektrotechniku - energetiku; elektrotechniku - elektronické zariadenia). Škola vlastní ubytovacie zariadenie na Saratovskej ulici 26 v mestskej časti Dúbravka. (UIPS, 2014)

Zariadenia školského stravovania

V MČ DNV je osem zariadení školského stravovania. Školské kuchyne a jedálne sú v budove školy P. Horova 16, v budove školy I. Bukovčana 1 a v budove školy I. Bukovčana 3. Každá materská škola má svoju kuchyňu a jedáleň.

2.1.5.5 Kultúra

Za najvýznamnejší historický vplyv na kultúru Devínskej Novej Vsi možno označiť osídľovanie Chorvátmi v minulosti. Medzi ďalšie kultúrne vplyvy možno zahrnúť rybárske zvyklosti a vidiecke tradície zachované dodnes. Najvýznamnejšou kultúrnou pamiatkou je Kostol sv. Ducha postavený v 16. storočí.

Tabuľka 8: Kultúrne pamiatky v území (Mestský ústav ochrany pamiatok, 2009)

Kaplnky	
Kaplnka Sv. Marka	ul. Eisnerova (pod cintorínom), (1884)
Kaplnka Sv. Floriána a Sv. Vendelína	ul. Istrijská (oproti kvetinárstvu), (1883)
Kaplnka Sv. Jána Nepomuckého	ul. Na Mýte, (1911)
Kaplnka so sochou piety	Hradištná ul., Eisnerova ul.
Stavby s kultúrne-historickým významom	
býv. Potravné a úverné družstvo, býv. kúria Pálffyovcov, býv. obecný a notársky úrad	Istrijská 2, 4, 6
areál kostola sv. Ducha, socha sv. Jána Nepomuckého, oporný múr areálu kostola sv. Ducha so soškou sv. JúduTadeáša	Hradištná ul., Eisnerova ul.
budova obecnej školy s pamätnou tabuľou Masaryka	Charkovská ul.
Dopravné a technické stavby	
Verejná studňa	Nám. 6 apríla
kamenný most	východný breh rieky Moravy
železničný most	nad potokom Mláka
železničný most zvaný Mlynárov	nad Mlynskou ulicou
železničný most	nad Vápencovou ulicou
železničný most zvaný Veľký	Eisnerova ulica
línia vojenských bunkrov z roku 1939	Východný breh rieky Moravy
3 Marcheggské mosty	Železničná trať na Marchegg
Vodáreň na Skale	
Pomníky, pamätníky	
Pamätník padlým I. a II. svetovej vojny	ul. Istrijská/Eisnerova, (1926)
Pomník M.R. Štefánika	ul. Opletalova
pamätník židovského cintorína	Hradištná ul
Pomník grófa Zerboniho	Cintorín
Sochy, kríže, busty, ...	
socha Panny Márie „Cholerská Mária“	Nám. 6. apríla, (1839)
socha Sv. Trojice,	križovatka Istrijská/Na vyhliadke, (1910)
kríž na Grbe	(1872 – pôvodne drevený), Novoveská
kríž pod Vríškom	na križovatke pri Rybníku, (1865)
kríž s Ukrižovaným	Istrijská ul. - Mlynská ul.
busta Rudolfa Slobodu	Námestie R. Slobodu
Lokality so špecifickým rázom	
Na Kaštieli	Srdce
Slovinec	Glavica

Folklórne súbory:

- Detský folklórny súbor Kobylka
- Detský folklórny súbor Grbarčieta
- Folklórny súbor Črip
- Hudobno – spevácky zbor Rosica

Za najvýznamnejšie kultúrno-spoločenské akcie možno označiť podujatia Festival chorvátskej kultúry, Vianočná ulička, a iné. Okrem spomenutých akcií sa v Devínskej Novej Vsi uskutočňuje mnoho ďalších akcií vychádzajúcich z histórie, ochrany životného prostredia a miestnych a cirkevných tradícií.

V Devínskej Novej Vsi sa nachádza Slovenské národné múzeum – Múzeum kultúry Chorvátov na Slovensku, kde je v prevádzke stála expozícia chorvátskych dejín a kultúry sprevádzaná rôznymi krátkodobými expozíciami. Múzeum kultúry Chorvátov na Slovensku taktiež prevádzkuje nové Múzeum starej Devínskej v susednom objekte.

V Devínskej Novej Vsi sa nachádza tiež Miestne kultúrne stredisko Istra centrum. Financovanie prevádzkovej činnosti, účelových projektov a investičných výdavkov organizácie je zabezpečené formou prevádzkovej a kapitálovej dotácie z rozpočtu mestskej časti. Ide o príspevkovú organizáciu mestskej časti Bratislava - Devínska Nová Ves. V organizácii pôsobí aj knižnica, ktorá vlastní do 15 000 knižničných jednotiek. Kultúrne stredisko tiež poskytuje priestory aj k jednorazovému prenájmu a disponuje spoločenskou sálou (kapacita 240 miest), dvomi klubovňami (kapacita 30 a 20 miest) a vybavením pre rôzne podujatia.

Jedným zo zdrojov informovanosti je miestna televízia DTV (Devínskonovoveská televízia spol. s r.o.), ktorá predstavuje nielen každodenný zdroj informácií pre občanov, ale aj efektívny reklamný priestor pre podnikateľov.

Taktiež v obci vychádza už 23 rokov informačný spravodajca Devex (Devínskonovoveský expres), ktorý predstavuje najrozšírenejšie médium v Devínskej Novej Vsi.

2.1.6 Partnerstvá

Devínska Nová Ves nadviazala partnerstvá so sídlami: Sveti Ilija, St.Brice, Omišalj. Devínska Nová Ves v minulosti sa zúčastnila na projektoch cezhraničnej spolupráce Rakúsko – Slovensko.

2.1.7 Identita územia

Vidiek a mesto

Devínska Nová Ves je okrajovou mestskou časťou hlavného mesta SR Bratislavy, je kontaktným územím mestského a rurálneho prostredia. Z urbanistického hľadiska Devínska Nová Ves nie je začlenená do kompaktnej mestskej štruktúry Bratislavy a tvorí akýsi samostatný sídelný celok oddelený voľnou krajinou. Kontrast zachovaného vidieckeho charakteru so sídliskovou zástavbou a mestskými vplyvmi robia Devínsku Novú Ves jedinečnou a dávajú jej charakteristické črty.

Príroda a priemysel

Ďalší jedinečný kontrast tvorí krajinný ráz a atraktívna okolitá príroda voči rozsiahlemu automobilovému priemyslu. Medzi najvýznamnejšie krajinné prvky patrí Devínska Kobyla s prírodným útvarom zvaným Sandberg – Pieskovec a alúvium rieky Moravy.

Stretnutie kultúr

Devínska Nová Ves je špecifická stretnutím viacerých kultúr a tradícií. V Devínskej Novej Vsi možno badať nezmazateľné stopy chorvátskej kultúry. Geografická poloha tiež významne ovplyvnila identitu územia, vnímame tu vplyvy rakúskej a záhorskej kultúry.

Poloha pri hranici

Ďalším prvkom ovplyvňujúcim geniusloci územia bola pohraničná poloha. Nachádza sa tu sieť bunkrov- pozostatok 2.sv. vojny. Povojnové politické rozdelenie Európy viedlo k vzniku tzv. železnej opony, ktorá viedla aj stredom rieky Moravy a z Devínskej Novej Vsi sa na istý čas stala okrajová obec východného bloku. V súčasnosti štátnu hranicu s Rakúskom pretína „Cyklomost Slobody“.

Landmarky

Landmarky sú dominantné vizuálne prvky, ktoré vzájomne špecifikujú územia a zapisujú sa do identity miest a mentálnych máp. V Devínskej Novej Vsi medzi ne možno zahrnúť tieto prvky:

- Devínska Kobyla a prírodný útvar zvaný Pieskovec - Sandberg
- Most Slobody
- Kostol sv. Ducha

2.2 ÚZEMNO-TECHNICKÁ ANALÝZA

2.2.1 Doprava

2.2.1.1 Cestná doprava

Mestská časť Bratislava Devínska Nová Ves má z hľadiska dopravy výhodnú geografickú polohu. Dopravnú kostru územia, ktorá zároveň formuje jeho komunikačno – sídelné a rozvojové osi, tvoria: **cesta II. triedy č. II/505** (stará stupavská cesta), ktorá vedie z Bratislavy do Vrbového a privádzač do DNV VU III/00244 a cesta z Devína. Územie regiónu je priamo napojené na celoštátnu cestnú dopravnú sieť v medzinárodnom prepojení SR a ČR (BA – Brno)

Cestnú sieť v mestskej časti DNV tvoria: štátne cesty (ŠC), vyhradené úseky štátnych ciest, miestne komunikácie (MK) a účelové komunikácie.

Bratislava je napojená na medzinárodné dopravné ťahy a diaľnice, prostredníctvom diaľnice E65 na Českú republiku, diaľnice D-2 na Maďarsko a medzinárodnými dopravnými ťahmi E75 a E58 na Rakúsko. Medzinárodný dopravný ťah E 58 spája Bratislavu s medzinárodným letiskom Schwechat vo Viedni a ťah E75 pokračuje ďalej cez územie Slovenska do Poľska a na Ukrajinu. (Slovenská správa ciest, 2005)

Cez mesto vedie široká sieť ciest a dopravných uzlov. Bratislava predstavuje najvýznamnejší dopravný uzol Slovenskej republiky a to nielen v cestnej doprave. V súčasnosti sa buduje diaľničný obchvat mesta na odbremenenie dopravnej situácie v centre.

2.2.1.2 Mestská hromadná doprava

Linky mestskej hromadnej dopravy (MHD) premávajúce mestskou časťou Devínska Nová Ves sú napojené na celomestský systém MHD Bratislavy, ktorý zabezpečuje Dopravný podnik Bratislava (DPB). V súčasnosti je DNV prepojená s príslušnými mestskými časťami len autobusovou dopravou. Premáva tu 10 liniek MHD (linky č. 20, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 92), z ktorých sú 4 linky určené pre automobilový závod VW.K dispozícii je aj nočná linka č. N21. Rozmiestnenie zastávok je prispôsobené osídleniu s dostupnosťou do 300m.

Sieť MHD je hustá a väčšina liniek je v prevádzke od 5 hodiny rána do polnoci, napriek tomu na súčasné požiadavky týkajúce sa množstva prepravovaných osôb hlavne v ranných špičkách nepostačuje. (Dopravný podnik Bratislava, 2013)

2.2.1.3 Prímestská doprava

Prímestskú autobusovú dopravu vykonáva v Bratislave okrem iných dopravcov najmä spoločnosť Slovak Lines, a. s. V území majú konečnú zastávku dve prímestské linky, 245 a 260, ktoré sú zaradené do IDS Bratislavský kraj. Na spoje prímestskej autobusovej dopravy nadväzujú linky MHD, v mestskej časti Bratislava - Devínska Nová

Ves je to hlavne spoj MHD č. 21, ktorý umožňuje spojenie MČ DNV s Autobusovou stanicou Mlynské Nivy nachádzajúcou sa neďaleko od centra Bratislavy.

MČ DNV je aj súčasťou územia pokrytého Integrovaným dopravným systémom Bratislavského kraja (IDS BK) prostredníctvom linky S20 (Bratislava hlavná stanica ↔ Malacky, Kúty) zabezpečovanej železničnou dopravou. Pre túto linku sú zastávkyna území DNV kľúčové, keďže tvoria krajinú hranicu mesta a spájajú mesto Bratislava s regiónom Záhorie. Železničná stanica Devínska Nová Ves je taktiež zastávkou na linke Bratislava – Marchegg – Viedeň.

2.2.1.4 Statická doprava

MČ eviduje 3155 parkovacích miest. Sú umiestnené na sídliskách pri bytových domoch a pri verejných priestranstvách. V evidencii chýbajú parkovacie plochy pri novej bytovej výstavbe v lokalitách: na ulici Štefana Kráľika, Pod Glavicou a sídlisko Devínsky dvor a pri vyššej občianskej vybavenosti. Najväčšie parkovacie plochy pri občianskej vybavenosti sa nachádzajú pri Supermarkete Terno, pri predajni LIDL, v OC Glavica a pri železničnej stanici.

2.2.1.5 Pešia doprava

V celej MČ sú vybudované pešie komunikácie a ako hlavné pešie tepny je možné určiť Eisnerovu ulicu rozdeľujúcu sídliská Kostolné a Podhorské, Istrijskú ulicu apešiu spojnicu sídlisk Podhorské a Kostolné vedúcu popri cintoríne a ústiacu na sídlisko Stred (ulicu Na Grbe a Hradištnú ulicu). Bezbariérovosť peších komunikácií je v súčasnosti na úrovni približne 65-70%.

2.2.1.6 Cyklistická doprava

V MČ je cca 10 km - cyklistických chodníkov (ako samostatne zriadených účelových komunikácií) vedených v západnom dotyku s obytnou zónou (spojenie Devína s Vysokou pri Morave). V smere na Záhorsku Bystricu a Marianku vedú mestskou časťou cyklistické trasy.

Cez DNV prechádza cyklistická trasa - **Dúbravská radiála**, ktorá vedie od mosta Lafranconi Líščím údolím v Karlovej Vsi do Dúbravky a Devínskej Novej Vsi a je chápaná ako jedna z hlavných mestských trás.

V rámci štruktúry cyklotrás MČ BA-DNV sú ako **tranzitné a regionálne trasy** označované:

- **Moravská cyklistická cesta** - začína na ľavo brežnej strane Dunaja pod Novým mostom a pokračuje nábrežím (proti toku rieky) popri Karloveskej zátokke a Devínskej ceste do Devína, odkiaľ pokračuje pozdĺž rieky Moravy do Devínskej Novej Vsi a ďalej smerom na Záhorie až do Českej republiky.

- **Záhorská magistrála** - regionálna trasa začína pod hradom Devín, ďalej pokračuje cez DNV a Devínske jazero až do Malaciek, Holíča a končí v Senici.

V roku 2012 bol dobudovaný **Cyklomost slobody** vedúci ponad rieku Morava, ktorý spája Devínsku Novú Ves na slovenskom brehu s obcou Schlosshof na rakúskom brehu rieky a vytvoril tak prepojenie už existujúcich cyklotrás na oboch stranách a súčasne slúži ako aj hraničný prechod. Bol vybudovaný na historicky pôvodnom mieste, vďaka čomu zvýšil turistickú atraktivitu okolia a slúži pre dopravu cyklistov a peších a v prípade potreby umožňuje prejazd aj vozidlám záchranných zložiek. Cyklomost je dôležitým spojovacím elementom regionálnej siete rakúskych a slovenských cyklotrás a môže pozitívne prispieť k ďalšiemu rozvoju v rôznych oblastiach (napr. rozširovanie služieb pre cykloturistov prechádzajúcich DNV, hlavne s účelom predĺženia ich pobytu v MČ Ba-DNV) s využitím kultúrno-historického potenciálu a prírodných daností DNV. Jeho výstavba bola dôležitá aj z hľadiska, že najvýznamnejšie cyklotrasy v okolitých krajinách z pohľadu DNV sa nachádzajú práve v Rakúsku. Takýmito nosnými cyklotrasami, ktoré sa prostredníctvom Cyklomostu Slobody napájajú na slovenské cyklotrasy sú:

- **cyklotrasa Kamp-Thaya-March**- vedúca paralelne po pravobrežnej časti rieky Moravy. Je súčasťou trasy vedúcej z rakúskeho Kremsu smerom k hraniciam s Českom a pokračovaním k rieke Morave. Napojenie na cyklotrasu je možné v miestach Moravský sv. Ján – Hohenau; Záhorská Ves – Angern a v súčasnosti už aj Devínska Nová Ves – Schlosshof). V obci Marchegg zatiaľ cyklotrasa končí a napája sa na systém cyklotrás Dolného Rakúska.
- **Trasa zámkami (Schlösser-Tour)** začína v Rakúskom Schlosshofe a vedie do Orth a.d. Donau. Na trasu je možné napojiť sa cez hraničný prechod Devínska Nová Ves – Schlosshof.
- **Trasa zámkami a prírodou (Natur-Schlösser-Tour)** začína v Rakúskom Schlosshofe a pokračuje smerom na Markthof až do BadDeutsch-Altenburgu. Na trasu je možné napojiť sa cez hraničný prechod Devínska Nová Ves – Schlosshof.

Najväčším problémom súčasných značených cyklotrás na území DNV je ich trasovanie po existujúcich cestách II. a III. triedy bez prihliadnutia na dopravnú situáciu a technické parametre týchto ciest. Tento problém prehľbuje aj preťaženosť ciest automobilovou dopravou Bratislave a jej širšom okolí nielen v čase ranných a popoludňajších dopravných špičiek, ale taktiež aj cez víkendy. Existuje teda len málo úsekov, kde vedú cyklotrasy po pokojnejších, menej frekventovaných úsekoch ciest III. triedy, prípadne po miestnych komunikáciách.

Z pohľadu horskej cyklistiky a cykloturistiky je situácia rovnako nepriaznivá. Cyklisti využívajú veľké množstvo lesných ciest a zväžnic a často nerešpektujú pásma zvýšenej ochrany prírody.

2.2.1.7 Železničná doprava

Devínska Nová Ves má výhodnú polohu aj z hľadiska železničnej dopravy. Je významným železničným uzlom, pretože je jedným z dvoch železničných hraničných priechodov do Rakúska, keďže v Devínskej Novej Vsi odbočuje aj trať č. 111 smerom na Marchegg a Viedeň. Katastrálnym územím Devínskej Novej Vsi v smere juh – sever prechádza železničná trať č. 110 Bratislava – Malacky – Kúty, ktorá je slovenskou časťou hlavného ťahu Bratislava - Brno - Praha (prepojenie medzi SR a ČR). Železničná trať prechádza intravilánom mestskej časti a premávajú ponej expresné vlaky medzinárodnej siete EURO CITY a expresné vlaky vnútroštátnej a medzinárodnej železničnej siete IC.

V katastrálnom území sa nachádza železničná stanica a železničná zastávka pre osobné vlaky (DJ). Železničná stanica je umiestnená v časti IBV v blízkosti výrobnnej zóny (VW). Je vzdialená od sídlisk, a preto je pre osobnú dopravu využívaná hlavne v rámci BID obyvateľmi starej DNV, pracovníkmi VW, a občanmi SR, ktorí cestujú vlakom za prácou do Rakúska.

2.2.1.8 Letecká doprava

Najbližšie letisko je letisko M. R. Štefánika v Bratislave, ktoré sa nachádza približne 9 km severovýchodne od centra mesta. Je hlavným a zároveň najväčším medzinárodným letiskom Slovenskej republiky. Slúži pravidelnej a nepravidelnej leteckej doprave na domácich i zahraničných linkách.

Súčasný dráhový systém letiska umožňuje pristátie všetkých vo svete bežne používaných dopravných lietadiel.

Spojenie DNV s letiskom: Na Bratislavské letisko premáva pravidelná linka MHD č.61 na trase Letisko - Hl. stanica ŽSR. Na túto linku z Devínskej Novej Vsi nadväzuje spoj MHD č. 21, z ktorého sa prestupuje pod Hl. stanicou na linku č. 61. Spojenie na letisko s prestupom trvá asi 45 min.

Pre športové účely slúži letisko vo Vajnoroch (okres Bratislava III).

2.2.1.9 Lodná doprava

V riešenom území nie je predpoklad priameho využívania vodnej dopravy. I keď boli výhľadové zámery využívania rieky Moravy pre vodnú dopravu, neuvažuje sa s umiestnením prístavu. Pre využívanie vodnej dopravy je možnosť cestného a železničného napojenia na medzinárodný prístav na Dunaji v Bratislave – Pálenisku, kde je lodná doprava zabezpečovaná obojstranne z Čierneho mora, prepojením cez kanál Dunaj – Mohan - Rýn až do Severného mora. V osobnej doprave sa využíva prístav najmä na výletné a rekreačné plavby na vodné dielo Gabčíkovo, na hrad Devín, okružné plavby mestom, ale aj do neďalekej Viedne a Budapešti.

2.2.2 Technická infraštruktúra

2.2.2.1 Voda

Zásobovanie pitnou vodou

V súčasnej dobe je DNV zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu zo Sihote – v Devíne, na ktorý je napojených takmer 100% obyvateľov. Na území MČ sa nachádzajú vodojemy Sandberg s kapacitou 500m³ a 2 vodojemy Podhorské 10.000m³.

Vodovodná sieť je navrhnutá ako zokruhovaná sieť zohľadňujúca existujúce trasy vodovodov. Vodovodné potrubia sú uložené v chodníkoch alebo v zelených zatrávnených plochách situovaných pozdĺž komunikácií.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Na území DNV je vybudovaná kanalizácia a to:

- Jednotná kanalizácia na sídliskách
- Splašková kanalizácia v IBV
- Na Hradištnej ulici je vybudovaná dažďová kanalizácia

Na verejnú kanalizáciu je pripojených odhadom viac než 90% obyvateľov. Minimálna časť pôvodných rodinných domov má žumpy a vlastné čistiare odpadových vôd. Žumpy sú využívané najmä v záhradkárskych osadách.

Tabuľka 9: Údaje o vybudovaní verejnej kanalizácie podľa lokalít

Lokalita	Obdobie - približne
Sídlisko Stred	1980-1982
Kostolné a Podhorské	1985-1986
„stará dedina“	1993-1996
Kolónia	2000-2012

Systém odkanalizovania je buď gravitačný alebo tlakový s odvádzaním splaškových a dažďových vôd do mechanicko-biologickej ČOV. Odvedenie odpadových vôd je zabezpečené tromi kmeňovými kanalizačnými zberačmi „A“, „B“, „C“. Kanalizačný zberač „A“ vedený Istrijskou ulicou je v nevyhovujúcom stave z hľadiska kapacity. Čistička odpadových vôd situovaná pri potoku Mláka bola daná do prevádzky v prvej polovici 80 rokov.

Závod Volkswagen Slovakia a.s. má samostatnú ČOV so zaústením do Mláky súbežným s verejnou kanalizáciou. Priemyselný park DNV má samostatne riešené napojenie na pitnú vodu aj odvádzanie odpadových vôd.

V súčasnosti sa realizuje projekt intenzifikácie a rozšírenia ČOV. Kapacita ČOV by mala pokryť potreby pre približne 76 000 obyvateľov.

2.2.2.2 Elektrická energia

DNV je napojená na rozvody elektrickej energie hlavného mesta, v starej časti sú vedené rozvody vzdušné a v KBV sú rozvody zemné.

V zastavaných územiach sú jestvujúce NN rozvody prevažne káblové. Sú vo vyhovujúcom technickom stave, len v niektorých, najmä okrajových polohách mestskej časti sa nachádzajú ešte aj vzdušné NN vedenia. Tieto vzdušné NN vedenia sú prostredníctvom postupnej náhrady stožiarových trafostaníc nahrádzané káblovými NN vedeniami. Vzdušné NN vedenia budú ponechané najmä v záhradkárskych osadách a lokalitách, kde si stále zachovávajú svoj význam.

Popri väčšine jestvujúcich miestnych komunikácií v Mestskej časti Bratislava – Devínska Nová Ves je v súčasnosti vybudované verejné osvetlenie.

2.2.2.3 Telekomunikačná a informačná infraštruktúra

Slaboprúdové rozvody – telefón, internet, káblová televízia, miestny rozhlas

Na území mestskej časti je vybudovaná digitálna telefónna ústredňa zaradená do uzlového telefónneho obvodu Bratislava. Ústredňa je pripojená do siete miestnych a diaľkových optických káblov, umožňujúcej pripojenie telefónnych liniek v kvalite ISDN i dátových liniek s dostatočnou kapacitou. Prevádzkovateľ – SLOVAK TELECOM.

Mestská časť je napojená pôvodnými rozvodmi telekomunikácií. Je tu samostatný okruh káblovej televízie pokrývajúci sídliská a pôvodnú IBV. Chránička pre optický kábel je vedená po VW- sídlisko 600 bytov na ul. Jána Jonáša. Signál je zabezpečený vlastnou hlavnou zosilňovacou stanicou. Rozvody TKR sú zemné. T.č. sú ňaťahané aj vzdušné rozvody rôznych operátorov - tripleplay systém. DNV má vlastný miestny rozhlas, rozvody sú kombinované, pokryté sú sídliska KBV a stará časť IBV.

Riešeným územím mestskej časti v súčasnosti prechádza niekoľko trás káblov mts, ktoré sú navrhnuté, s ohľadom na navrhovanú urbanizáciu územia, na preloženie. Návrh nových trás bude predmetom riešenia ďalších a podrobnejších územnoplánovacích podkladov a dokumentácií vo väzbe na návrh rozvoja dopravnokomunikačnej siete v území. Rozvody MTS budú trasované v zmysle predmetných STN mimo komunikácií v pásnoch zelene, prípadne v chodníkoch.

V Devínskej Novej Vsi taktiež pôsobí Devnet a.s., ktorá je v pôsobnosti mestskej časti a spoločnosť SWAN. Devnet, a.s. pôsobí ako lokálny poskytovateľ dátových služieb.

2.2.2.4 Zásobovanie plynom

MČ je napojená na celomestský systém, rozvodmi vysokotlakového, strednotlakového a nízkotlakového plynovodu s regulačnými stanicami.

Nároky rozptýlenej zástavby rodinných domov a nízkopodlažných bytových domov, ako aj nároky obslužno-vybavenostných, distribučno-skladovacích a výrobnoprodukčných aktivít, sú v návrhu zásobovania územia plynom pokrývané prostredníctvom jestvujúcej RS I., ktorá má dostatočnú rezervu, a prostredníctvom dobudovania jestvujúcich NTL plynovodov v jednotlivých rozvojových územiach.

2.2.2.5 Zásobovanie teplom

Sídlisko je zásobované teplom a teplou vodou z jedného centrálného zdroja tepla teplárne. Výroba tepla je zabezpečená kogeneračnými jednotkami a plynovými kotlami. To znamená kombináciou výroby elektrickej energie a tepla. V systéme sú zapojené domové odovzdávacie stanice tepla. Rodinné domy majú individuálne zdroje vykurovania, väčšinou napojené na plyn. Mestská časť spravuje malé kotolne v objektoch Mýtnice, MÚ a školských zariadení.

Hlavnými dodávateľmi tepelnej energie v mestskej časti Bratislava - Devínska Nová Ves sú: Teplo GGE a.s., Eisnerova 25, Bratislava; VOLKSWAGEN SLOVAKIA a.s., J. Jonáša 1, Bratislava.

Najväčší tepelný zdroj s výkonom 2 x 60 MW sa nachádza v areáli automobilky Volkswagen Slovakia. Celý tepelný výkon zdroja bude využívaný pre vlastnú potrebu areálu Volkswagen Slovakia.

V areáli Čistiarne odpadových vôd Devínska Nová Ves sa nachádzajú dva kotly spaľujúce bioplyn s výkonom 2 x 400 kW (jeden z kotlov tvorí 100 %-nú rezervu) a jeden kotol spaľujúci zemný plyn s výkonom 400 kW. Tepelný výkon zdroja tepla je využívaný len pre vlastnú potrebu ČOV Devínska Nová Ves.

Zdrojmi tepla pre viacpodlažné bytové domy na sídlisku Stred, sídlisku Kostolné a Podhorské sú teplovodné kotolne na spaľovanie zemného plynu K 30 s výkonom 4,1 MW, K 31 s výkonom 10,4 MW a K 32 s výkonom 11,2 MW. Spolu je výkon kotolní 25,7 MW.

2.2.3 Limity využitia územia

Limity ochrany technického a dopravného vybavenia územia sú vymedzené príslušnými ochrannými pásmami. Ochranné pásma dopravného vybavenia v území sú tvorené OP ciest II. a III. triedy, OP miestnych komunikácií, OP železničnej trate. Ochranné pásma technického vybavenia v území sú OP verejnej kanalizácie a verejného vodovodu, OP elektroenergetických zariadení a vedení, OP plynárenských zariadení a vedení, OP vodohospodárskych a kanalizačných zariadení a OP telekomunikačného vybavenia.

2.3 PRÍRODNO-ENVIROMENTÁLNA ANALÝZA

2.3.1 Životné prostredie

Územie mestskej časti Bratislava Devínska Nová Ves je rozložené medzi výraznými prírodnými fenoménmi masívu Malých Karpát a rieky Moravy. Na svojom juhovýchodnom okraji k. ú. Devínska Nová Ves ústi do Lamačskej brány ako ťažiskového nástupného priestoru do Bratislavy, v severných a severovýchodných okrajových polohách prechádza plynule do poľnohospodárskej krajiny Záhorskej nížiny. K. ú. Devínska Nová Ves na svojom západnom okraji bezprostredne susedí s Rakúskom (prostredníctvom hraničnej rieky Morava).

2.3.2 Súčasná krajinná štruktúra

Katastrálne územie Devínskej Novej Vsi je charakterizované rozmanitosťou abiotických a biotických pomerov, čo spolu s pôsobením človeka na krajinu podmienilo rozvoj pestrej krajinej štruktúry. Západnú hranicu územia tvorí rieka Morava s jej charakteristickými nivnými lesnými, močiarnymi a lúčnymi spoločenstvami, relatívne málo antropogénne pozmenenými v dôsledku uzavretia hraničného územia od roku 1948 do roku 1990. Na severe sa nachádza chatová osada a lesík, južnej časti dominuje masív Devínskej Kobyly. V strednej časti územia sa vyvinuli priaznivé podmienky pre urbanizáciu i hospodársku činnosť.

Lesné porasty sa nachádzajú v južnej časti územia (Devínske Karpaty) a v menšej časti v severnej časti (oblasť Devínskeho jazera). Lesnatosť územia je 12,8%. Brehové porasty sa nachádzajú predovšetkým pri Morave. Tvoria ich takmer nenarušené vodné, močiarne, lúčne a lesné spoločenstvá. Trávnaté porasty alúvia Moravy sú posledným územím na Slovensku s veľkoplošne rozšírenými poloprírodnými lúkami. Sú to jedinečné biotopy, ktorých vznik i súčasná podoba sú výsledkom ekologických faktorov i činnosti človeka. Rozptýlenú krajinnú zeleň predstavujú ojedinelo sa vyskytujúce lesíky, resp. skupiny nelesnej a krovinnej vegetácie. V zastavanej časti mestskej časti sa vyskytujú sadovnícky upravené plochy zelene, ako i úžitkové a okrasné záhrady na nezastavaných častiach parciel so zástavbou rodinných domov. Ornú pôdu pokrývajú jednotlivé kultúry rastlinnej poľnohospodárskej výroby, ktorá sa riadi osevnými plánmi.

2.3.3 Ochrana prírody a krajiny

Z hľadiska záujmov ochrany prírody sú na danom území nasledujúce **chránené územia**:

- Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty (CHKO)
- Národná prírodná rezervácia Devínska Kobyla
- Prírodná rezervácia Štokerauská vápenka
- Chránený areál Devínske alúvium Moravy
- Chránené vtáčie územie Záhorské Pomoravie

(Štátna ochrana prírody SR, 2012)

CHKO Malé Karpaty predstavuje najzápadnejšie pohorie karpatského oblúka. Charakteristickým rastlinným spoločenstvom sú borovicovo-dubové a dubovo-hrabové lesy. Ekologicky sa zaraďuje do formácie listnatého lesa, lesostepí a stepí.

Národná prírodná rezervácia Devínska Kobyla predstavuje prírodný komplex s mimoriadnymi hodnotami botanickými, zoologickými, geologickými i paleontologickými, význačnými teplomilnými a suchomilnými spoločenstvami s bohatým zastúpením zriedkavých i ojedinelých druhov. Lokalita je negatívne ovplyvňovaná antropogénnymi zásahmi: v minulosti zalesňovanie s použitím nepôvodných drevín, neskôr rozširovaním chatovej výstavby a nadmernou návštevnosťou. Súčasťou Devínskej Kobyly je i chránené nálezisko Pieskovec, ktoré je svetovým náleziskom treťohorných neogénnych skamenelín morských organizmov, ako aj zvyškov rôznych suchozemských organizmov, ktoré sem splavili rieky. Nálezisko bolo vážne ohrozené ťažbou piesku, zriaďovaním skládok odpadu, nekontrolovaným vjazdom motorových vozidiel a tiež nevhodným športovým využitím.

Štokerauská vápenka bola vyhlásená za prírodnú rezerváciu v roku 1993. V lomoch sa od roku 1891 do 70-tych rokov 20. storočia ťažil tmavosivý vápenec treťohorného veku. Našli sa tu zvyšky rôznych suchozemských stavovcov. K najvýznamnejším nálezom patria zvyšky opice *Propliopithecus vindobensis* a tiež zuby *Dryopithecus*, ktorý pravdepodobne patril predchodcom ľudoopov. Tiež sú tu pozostatky menšej jaskyne treťohorného veku a lesostepné porasty s pestrým floristickým zložením.

Vchránenom areáli Devínske alúvium Moravy sa nachádzajú hodnotné lužné lesy, vodné a močiarne spoločenstvá a spoločenstvá vlhkých lúk, s početným výskytom chránených a ohrozených druhov fauny. Tiež je tu výskyt hniezdiska bocianov. Územie je zapísané v Zozname medzinárodne významných mokradí Ramsarskej konvencie.

Na území mestskej časti sa nachádza vzácny strom **Sofora japonská** /*Japan Sophora*/ zaradený do zoznamu **chránených stromov**. Rastie na Charkovskej ulici. Strom má vysokú biologickú, estetickú a krajinotvornú hodnotu. Podľa parametrov stromu sa jedná o najväčšiu soforu na území Bratislavy.

Na území DNV sú tiež navrhnuté prvky **ÚSES (Územný systém ekologickej stability) - biocentrá a biokoridory** provincionálneho, regionálneho a nadregionálneho významu.

Biocentrum je ekologicky významný segment krajiny, ktorý svojou veľkosťou a stavom ekologických podmienok umožňuje trvalú existenciu druhov a spoločenstiev jej prirodzeného genofondu. V k. ú. DNV sú nasledujúce **biocentrá**:

- Provincionálne biocentrum Devínska Kobyla
- Nadregionálne biocentrum Dolnomoravská niva
- Regionálne biocentrum Devínske jazero

Biokoridor je krajinný segment, ktorý prepojuje medzi sebou biocentrá spôsobom umožňujúcim migráciu organizmov, i keď pre ich rozhodujúcu časť nemusí poskytovať existenčné podmienky. V k. ú. sa nachádzajú **biokoridory**:

- Nadregionálny biokoridor Alúvium Moravy
- Regionálny biokoridor stará Mláka s prítokmi
- Regionálny biokoridor Lamač Devínska Kobyla
- Regionálny biokoridor Devínska kobyla- Marchfeld

2.3.4 Ovzdušie

V katastrálnom území Devínskej Novej Vsi je niekoľko zdrojov znečistenia: Volkswagen Slovakia, a.s., Teplo GGE, ČOV, priemyselné parky a iné. Kvalitu ovplyvňujú tiež zdroje, ktoré sa nachádzajú mimo k. ú. Devínska Nová Ves napr. Tepláreň Západ. Na základe meraní patrí územie do kategórie s mierne znečisteným ovzduším. . Na znečisťovaní ovzdušia sa podieľajú aj plošné zdroje ako obrábanie pôdy v území náchylnom na veternú eróziu.

V posledných rokoch došlo k poklesu emisií základných znečisťujúcich látok, čo súvisí s odstavením nevyhovujúcich prevádzok, plynofikáciou kotolní, ako aj investíciami do zavádzania čistejších a šetrnejších technológií. V súvislosti s ukončením činnosti závodu Západoslovenských tehelní v k.ú. Devínskej Novej Vsi došlo k ukončeniu ťažby v ťažobnom priestore tehelne aj v priestore Glavica, ktorá sa podieľala na zhoršovaní kvality ovzdušia v danom území. V ťažobnom priestore Glavica bola vykonaná technická aj biologická rekultivácia.

2.3.5 Geologické pomery

Devínska Nová Ves leží na západnom úpätí Devínskych Karpát (časť Malých Karpát). Obec samotná leží z časti v Záhorskej nížine a z časti v Devínskych Karpatoch, vystupujúc na masív Devínskej Kobyly. Nížina i pohorie sú veľmi odlišné až kontrastné územia.

Devínska Kobyla je masívny vrch, ktorý dosahuje výšku 514 m nad morom. Západné svahy Devínskej Kobyly klesajú priamo do rieky Moravy, ktorá tu tečie vo výške 135 m nad morom. Svahy Devínskej Kobyly sú vysoké, strmé, iba slabo rozčlenené krátkymi dolinami. Sú to zlomové svahy. Vznikli na zlomoch, pozdĺž ktorých sa vyzdvihli Malé Karpaty v podobe úzkeho, 100 km dlhého pohoria, ktoré oddeľuje Podunajskú nížinu od Záhorskej. Tu vznikli tektonické depresie – priekopové prepadliny – Devínska a Lamačská brána. Medzi nimi bola vyzdvihnutá Devínska Kobyla. Vyzdvihnutý bol pomerne pestrý a zložitý komplex hornín. Na kryštalicích horninách ležia komplexy mezozoických hornín: kremencov, vápencov, dolomitov a zlepencov.

Tieto vychádzajú miestami až na povrch. Na mezozoických horninách ležia treťohorné neogénne sedimentárne horniny: brekcie, zlepence, pieskovce, štrky, piesky a pod. (Pokorný, 1995)

2.3.6 Živočíšstvo

Druhovú rozmanitosť ako aj kvantitatívne zastúpenie jednotlivých druhov živočíchov predurčuje viacero faktorov. Je to predovšetkým geografická poloha územia, nadmorská výška, reliéf a vegetácia, ktorá je viazaná na pôdu a ovplyvňovaná rôznymi biologickými vplyvmi, vrátane pôsobenia človeka.

Devínska Kobyla predstavuje významnú lokalitu xerothermnej stepnej a lesostepnej fauny; často je však nedocenená i ako lesný komplex. Z zoogeografického hľadiska predstavuje Devínska Kobyla významné územie, kde žije niekoľko tisíc druhov živočíchov. Vyznačuje sa najmä bohatým zastúpením teplomilných aj suchomilných druhov ulitníkov, ktorým vápencový podklad a južná poloha vytvárajú vhodné životné podmienky. (devinskakobyla.sk, 2011)

Okrem bežnej lesnej a lesostepnej fauny tu nájdeme i druhy viazané na vodné prostredie hlavne v okolí rieky Morava. Rieka Morava je významným migračným koridorom pre mnohé druhy živočíchov. Rieka Morava je miestom, kde sa nachádzajú viaceré vzácne druhy rýb. (Noga, 2007)

2.3.7 Rastlinstvo / zeleň

Územie Devínskej Kobyly predstavuje výbežok teplomilnej a suchomilnej vegetácie panónskej oblasti. Súčasná vegetácia utvára mozaiku skalných a trávnatých spoločenstiev stepného charakteru so zvyškami dúbav a prechodnými lemovými spoločenstvami. Celkove sa v oblasti Devínskej Kobyly zistilo vyše 1100 druhov vyšších rastlín, z toho 25 chránených. (ÚŠOP, 1989)

Niva Moravy predstavuje jedinečné územie s veľkou druhovou bohatosťou zahrnujúce v sebe viacero prírodných stanovišť. Prevažujúcimi sú najmä dva typy: **lužné lesy** a **zaplavované lúky**. Samotný vodný tok vnímane tiež ako komplex prírodných stanovišť: **rieka, mŕtve ramená a brehové porasty**.

Vlhké lúky v záplavovom území sú bohaté na rastlinné druhy. Kvitnutie jednotlivých druhov závisí od dĺžky jarných záplav. **Mäkký lužný les (vrbovo-topoľový)** sa nachádza v mokrých častiach nivy a dobre znáša dlhodobé záplavy. **Tvrđýlužný les (dubovo-brestovo-jaseňový)** rastie na vyšších terasách rieky a neznáša časté záplavy.

Najviac rastlín sa nachádza na brehoch rieky, niektoré rastú priamo z jej bahnitého dna. **Vodnú hladinu** pokrývajú drobné lístky žaburínok (Lemnasp.), vodniansky žabek (Hydrocharismorsus-ranae), ako aj kotvice plávajúcej (Trapanatans). Na **brehoch** rastie kosatec žltý (Iris pseudacorus), okrasa okolkatá (Butomusumbelatus) a zaujímavá šípovka vodná (Saggitariasagittifolia). Hladina vody **mŕtvych ramien** závisí od výšky hladiny podzemnej vody. V máji kvitnú na hladine druhy: lekno biele (Nymphaeaalba), leknica žltá (Nupharlutea), perutník močiarny (Hottoniapalustris).(Zlochová, 2007)

Verejná zeleň v Devínskej Novej Vsi sa nachádza na ploche 22,05 ha, z toho je parková zeleň zastúpená 4,01 ha. (ŠÚ SR - krajské pracovisko Bratislava, 2011) MČ má vypracovaný dokument starostlivosti o zeleň.

2.3.8 Voda/hydrologické pomery

Územie patrí do čiastkového povodia Dunaja - povodia Moravy. Riečna sieť v území je nerovnomerne priestorovo diferencovaná. Úbočie Malých Karpát odvodňujú slabé potoky, ktoré sa na nízine spájajú a koncentrujú sa do potoku Mláka, ktorá ústi do Moravy.

Vodnatosť pritekajúcich tokov je v priamej závislosti od atmosférických zrážok. V lete bývajú zvyčajne vysušené. Kvalita povrchovej vody sa sleduje na tokoch Morava a Mláka. Kvalita vody povodia Moravy sa pohybuje najviac v III. a IV. triede čistoty, čiže ide o silne znečistenú vodu. Kvalita vody v Morave je ovplyvňovaná jednak znečistením privádzaným z Českej republiky a Rakúska, ale aj znečistením z bodových zdrojov a z poľnohospodárskej výroby na území SR. Kvalita toku Mláka, hodnotená prostredníctvom štandardných ukazovateľov sa pohybuje v IV. až V. triede čistoty, ide o veľmi silne znečistenú vodu.

Najväčším zdrojom znečistenia vody v Mláke je ČOV a Volkswagen Slovakia a.s., ktorý však v posledných rokoch realizoval konkrétne opatrenia a kvalita vody v Mláke sa zlepšila.

Podzemné vody boli v nedávnej minulosti veľmi znečistené v dôsledku starých environmentálnych záťaží zo strojárkej výroby Bratislavských automobilových závodov. K zlému stavu prispievala aj poľnohospodárska výroba, a to aplikáciou hnojív a pesticídov. V súčasnosti je situácia lepšia, pretože v 90. rokoch 20. stor. boli vykonané

sanačné práce, stav podzemných vôd sa stabilizoval a zvyškové znečistenie sa odbúrava prirodzenými samočistiacimi procesmi.

2.3.9 Pôda

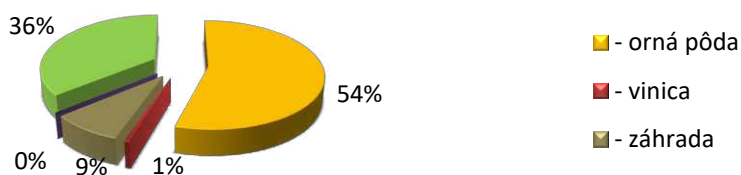
Znečistenie horninového prostredia úzko súvisí so znečistením podzemných vôd. Realizáciou sanačných prác v podniku Volkswagen Slovakia a. s. , obmedzovaním výroby v podniku Technické sklo, postupným odstraňovaním starých záťaží dochádza postupne k znižovaniu kontaminácie pôd a horninového prostredia. Osobitným problémom je veterná erózia na poľnohospodársky obrábanej pôde, ktorá prispieva k zvyšovaniu prašného spádu, tiež aj okysľovanie pôdneho fondu, ktoré jespôsobené vplyvom emisií SO_2 a NO_x .

Pôdne typy vyskytujúce sa v území: kambizeme, luvizeme, fluvizeme, rendziny.

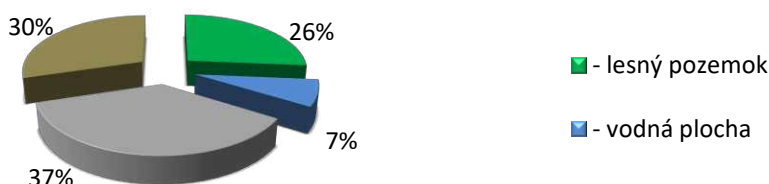
Pôdne druhy vyskytujúce sa v území: hlinito-piesočnaté, piesočnato-hlinité, ílovito-hlinité.

Poľnohospodárska pôda zaberá 1255,2847 ha v území z celkovej rozlohy územia 2 421,7253 ha.

Graf 5: Využitie poľnohospodárskej pôdy v % k 31.12.2012 (ŠÚ SR)

Graf 6: Využitie nepoľnohospodárskej pôdy v % k 31.12.2012 (ŠÚ SR)

2.3.10 Hluk

Najväčšími zdrojmi hluku sú štátne cesty a miestne komunikácie, železničná trať. Lokálne negatívne pôsobí aj hluk zo športovísk.

Najzávažnejší je hluk z automobilovej dopravy, ktorý negatívne vplýva na okolitú krajinu pozdĺž dopravných koridorov.

Hluk zo železničnej dopravy (dráhy ŽSR) nemá závažnejší negatívny vplyv na obyvateľstvo.

Komunálna hlučnosť je občasne sledovaná a nepresahuje hygienické limity (napr. prevádzka miestnych reštauračných zariadení a supermarketu TERNO).

2.3.11 Dobývacie priestory

Na území Devínskej Novej Vsi sa nachádza zrekultivovaný ťažobný priestor Glavica. Skládka odpadu SOP je vedená ako dobývací priestor. Ďalej sa v území nachádzajú opustené ťažobné priestory Weitov lom a Štokerauská vápenka.

2.3.12 Žiarenie

Radón vzniká v prírodnom prostredí prirodzeným rádioaktívnym rozpadom uránu U238, ktorý je v stopových množstvách prítomný vo všetkých horninách. Obyvateľstvo je účinkom radónu vystavené predovšetkým v budovách. Zdrojom radónu v nich sú rádioaktívne prvky v podlaží budov, v ich stavebnom materiáli a vo vode. Z toho najdôležitejšiu záťaž predstavuje radón v pôdnom vzduchu, vnikajúci do budov z podlažia stavieb. (Krajinnoekologický plán BSK, 2010)

Väčšina územia spadá do oblasti so stredným až vysokým radónovým rizikom.

2.3.13 Odpadové hospodárstvo

Odvoz komunálneho odpadu v mestskej časti Devínska Nová Ves zabezpečuje firma Odvoz a likvidácia odpadu a.s., Bratislava. Komunálny odpad vozia do spaľovne v Slovnafte. Občania môžu veľkorozmerný odpad v limitovanom množstve odvieť do areálu Denovy. V DNV je zavedený separovaný zber papiera, skla a plastov, ktorý taktiež zabezpečuje firma OLO a.s., ako aj organického odpadu, ktorý vzniká pri úprave zelene mestskej časti. Mestská časť DNV tiež spracováva zelený odpad, ktorý sa opätovne využíva pri údržbe zelene. Mestská časť finančne prispievala obyvateľom na zakúpenie kompostérov, aby tak podporila kompostovanie zeleného odpadu zo záhrad a domácností. Pravidelne sa zabezpečuje zber veľkorozmerného odpadu a nebezpečného odpadu.

Ďalšou skládkou, ktorá sa nachádzala na území DNV je sanovaná skládka gudrónov v lokalite Srdce. Gudróny boli a vyvezené a priestor zrekultivovaný. Táto skládka vznikla v roku 1963, kedy Slovnaft v rámci likvidácie pozostatkov rafinérie Apollo umiestnil tzv. kyslé gudróny, zvyšné produkty rafinácie ropy, v množstve asi 30 000 t, v kameňolome Srdce. Gudróny patria do kategórie nebezpečných odpadov, sú zaradené do IV. triedy vylúhovateľnosti a okrem iného obsahujú kyselinu sírovú. Odpad bol umiestnený v prostredí, kde sa nemohol vylúčiť únik toxických výluhov do podlažia. Skládka gudrónov predstavovala jednu z najväčších environmentálnych záťaží na území Bratislavy.

Pre nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území hl. m. SR Bratislavy platí Všeobecne záväzné nariadenie hl. m. SR Bratislavy č.6 /2004, ktoré sú všetci obyvatelia povinní dodržiavať.

2.3.14 Limity využitia územia

Limity ochrany prírody zahŕňajú chránené územia prírody a tiež ochranu biotopov európskeho a národného významu v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Na území Devínskej Novej Vsi sa vyskytujú Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty, Národná prírodná rezervácia Devínska Kobyla, Prírodná rezervácia Štokerauská vápenka, Chránený areál Devínske alúvium Moravy a chránený strom Sofora japonská. Ďalej medzi limity patria prvky územného systému ekologickej stability.

Limity ochrany prírodných zdrojov sú definované v nadväznosti na zákony č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, č. 17/1992 Z.z. o životnom prostredí, č. 364/2004 Z.z. o vodách. a č. 326/2005 Z. z. o lesoch. Medzi limity ochrany prírodných zdrojov v riešenom území možno zaradiť vyskytujúce sa poľnohospodárske pôdy zaradené podľa BPEJ do 1. - 4. triedy kvality, ďalej pôdy s hydromelioračnými zariadeniami, vyhlásené ochranné lesy a siete vodných tokov.

Medzi limity tiež zahŕňame ochranné pásma (OP) lesov, vyskytujúce sa pásma hygienickej ochrany a tiež kultúrne a historické hodnoty územia.

2.4 ANALÝZAREALIZOVANÝCH A NADRADENÝCH STRATÉGIÍ

2.4.1 Programy hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

Prvým dokumentom podpory regionálneho rozvoja pre mestskú časť bol Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava – Devínska Nová Ves, ktorý vypracoval miestny úrad v roku 2007.

V nadväznosti na nové programovacie obdobie 2014 – 2020 sa vypracoval Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja pre obdobie 2014 – 2020, spracovateľom bol miestny úrad a praxujúci študenti Slovenskej technickej univerzity. Tento dokument predstavuje jeho aktualizáciu.

2.4.2 Územné plánovanie na úrovni MČ

Spracované urbanistické štúdie:

- Urbanistická štúdia MČ Bratislava – Devínska Nová Ves (1998)
- Urbanistická štúdia Výrobnej zóny Bratislava – Devínska Nová Ves (2001)
- Urbanistická štúdia Záhorskej časti hl. mesta SR Bratislava (2002)
- Urbanistická štúdia Severnej časti Bratislava – Devínska Nová Ves (2005)
- Urbanistická štúdia časti zóny Východ v MČ Bratislava – Devínska Nová Ves (2009)
- Urbanistická štúdia zóny Lamačská brána

Územné plány zón:

- ÚPN zóny centrálna mestská zóna v MČ Bratislava – Devínska Nová Ves (v súčasnosti predložený na schválenie)
- ÚPN zóny Kolónia MČ Bratislava – Devínska Nová Ves (v súčasnosti je spracovaný návrh ÚPN a je predložený na verejné prerokovanie)

2.4.3 Výpis verejno-prospešných stavieb zo záväznej časti územného plánu hl. mesta SR - Bratislavy

Pre územie Devínskej Novej Vsi vyplývajú verejno-prospešné stavby :

- D11 – výstavba nultého okruhu: Jarovce – Ružinov – Vajnory – Marianka – Devínska Nová Ves – Rakúsko
- D25 – predĺženie Eisnerovej – nová komunikácia po cestu II/505
- D42 – Obslužné komunikácie v západnej časti DNV
- D55 – výstavba električkových tratí Dúbravka – Devínska Nová Ves (železničná stanica)
- D64 – depo nosného systému MHD v DNV (Lamačská brána – Dúbravčice)
- D69 – Vozovňa autobusov DNV (Lamačská brána – Dúbravčice)

- V5 – výstavba potrubí verejného vodovodu v nových rozvojových lokalitách na území
- K9 – Dobudovanie kanalizácie v povodí ČOV Devínska Nová ves (posilnenie kapacity zberača S, nové zberače SI, SB, SC, D, BI-1, BII, predĺženie odpadov z ČOV DNV a VW do Moravy)
- K10 – rozšírenie ČOV Devínskej Novej Vsi, vrátane tretieho stupňa čistenia (realizuje sa)
- VT1 – Dobudovanie protipovodňovej ochrany Bratislavy – ľavobrežná ochranná línia
- VT2 – Dobudovanie systému záchytných priekop na ochranu zástavby pred prívalovými vodami zo svahov
- VT 4 – Úpravy a revitalizácie korýt vodných tokov, rekonštrukcie zakrytých úsekov potokov
- E14 – Transformovňa TR 110/22 kV a vedenie 2x110 kV na pripojenie do sústavy VVN
- E 16 – vedenie 2x110 kV VW Slovakia – Krčace
- P7 – RS Devínska Nová Ves I. - preložka
- P8 – nové STL plynovody v lokalitách nového územného rozvoja
- TK 11 – MOK TKB Dúbravka – Agátová – Homolova
- TK15 – MOK TKB Devínska Nová ves – Štefana Králik – Záhradná
- OH3 – Zariadenie na nakladanie so starými vozidlami pri železničnej vlečke do Volkswagenu, a.s.

2.4.4 Strategické témy rozvoja v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja hl. mesta SR Bratislavy pre roky 2010-2020

Strategické témy rozvoja:

- Bratislava – nadregionálne centrum
- Znalostná ekonomika
- Kvalita života a ľudský potenciál
- Kvalita životného prostredia a mestského priestoru
- Doprava a technická infraštruktúra
- Správa a riadenie mesta

2.4.5 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC Bratislavský samosprávny kraj

Územie Devínskej Novej Vsi v strategickej časti dokumentu patrí medzi územia s cieľovou špecifikáciou ako 1.rozvojový pól mesta Bratislavy.

V analytickej časti PHSR Bratislavského samosprávneho kraja sú uvedené potenciály cestovného ruchu pre územie Devínskej Novej Vsi: „vodácke táborisko pri zrekonštruovanom bunkri(km4), priesečník cyklotrás s vybavenosťou vyššieho významu Devínske Jazero, priesečník cyklotrás s vybavenosťou vyššieho významu, jazdecký areál, jazdecký areál Poľný mlyn, zrušená pamiatková zóna Devínska Nová Ves, Cyklomost Slobody.“

Globálny cieľ: Vytvoriť vhodné podmienky pre zvýšenie inovačnej výkonnosti bratislavského regiónu v rámci európskeho priestoru.

Špecifické ciele a opatrenia uvedené v PHSR Bratislavského samosprávneho kraja:

Strategické ciele	Číslo a názov opatrenia
Rozvoj poznatkovo orientovanej ekonomiky	1. Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií
	2. Zlepšenie prístupu k informačno-komunikačným technológiám, ako aj využívanie ich kvality
	10. Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania
	11. Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a zabezpečovanie efektivity verejnej správy
Rozvoj poznatkovo orientovanej ekonomiky a rozvoj služieb a turizmu	3. Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a podpora MSP v odvetví poľnohospodárstva a rybného hospodárstva
Znižovanie energetickej náročnosti	4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
Zlepšenie kvality životného prostredia	5. Podpora prispôsobenia sa zmenám klímy a predchádzania rizikám a ich riadenia
Zlepšenie kvality životného prostredia / Rozvoj služieb a turizmu	6. Ochrana ŽP a presadzovanie udržateľného využívania zdrojov
Integrovaná a ekologická doprava / Znižovanie energetickej náročnosti	7. Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach
Rozvoj služieb a turizmu	8. Podpora zamestnanosti a podporovanie mobility pracovnej sily
Rozvoj služieb a miestnych komunít	9. Podpora sociálneho začleňovania a boj proti chudobe

2.4.6 Inovačná stratégia BSK pre obdobie 2014-2020

Boli definované 3 základné oblasti rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja:

- Materiály
- Informačno-komunikačné technológie
- Biotechnológie

Jedna horizontálna priorita: Proaktívna participácia na globálnych EÚ otázkach: energie z obnoviteľných zdrojov, digitalizácia, starnutie populácie, iné sociálne výzvy

Víziu a stanovené ciele spracovanej stratégie možno charakterizovať nasledovne: Vybudovanie výskumno-vývojového a inovačného (VVI) regiónu európskeho významu s previazanosťou na európske a svetové hospodárstvo a dosiahnutie kritickej koncentrácie technologických firiem (vrátane hi-tech firiem) v regióne v identifikovaných technologických doménach s využitím nasledovných procesov: zakladanie nových firiem (startups a spinoffs), alokácia zahraničných technologických firiem do regiónu BSK, realokácia vybraných VV aktivít nadnárodných koncernov sídliačich v BSK, v kontexte susedných regiónov Brna a Viedne ako aj kontexte európskych hospodárskych a VVI politík.

2.4.7 Projekty realizované na území mestskej časti

Zoznam vybraných projektov realizovaných mestskou časťou v období 2007-2013:

- Cyklomost I
- Cyklomost II
- CROSKAT - Budúcnosť Chorvátov v Burgenlande a na Slovensku
- Behind the bridge – Za mostom
- Rozšírenie a modernizácia kamerového bezpečnostného systému s kontinuálnym monitorovaním s dôrazom na exponované časti Devínskej Novej Vsi
- Revitalizácia verejného priestoru jadra Istrijskej ulice
- Elektronizácia služieb bratislavskej samosprávy- MČ Bratislava - Devínska Nová Ves

Významné projekty realizované v území v priebehu roka 2014:

- Kamenné srdce – sanácia environmentálnej záťaže
- Revitalizácia jadra verejného priestoru Istrijskej ulice
- Revitalizácia športového areálu ZŠ I. Bukovčana
- Slnecná energia v službách ZŠ I. Bukovčana 3 pre zvýšenie energetickej efektívnosti a aj ako interaktívna pomôcka

2.5 SWOT ANALÝZA

Silné stránky

- progresívny typ populácie
- vzdelanostná úroveň obyvateľstva
- disponibilné rozvojové plochy
- zastúpenie občianskej vybavenosti
- miestna televízia
- kultúrne tradície
- Integrovaný dopravný systém Bratislavského kraja
- atraktivita okolitej prírody a ŽP- dopravné napojenie
- protipovodňové opatrenia
- tranzitné a regionálne cyklotrasy
- kapacita a zastúpenie inž. sietí
- prítomnosť turisticko-informačnej kancelárie

Slabé stránky

- kapacita parkovísk v obytných súboroch
- Mestská hromadná doprava v špičke
- segregácia cyklistických komunikácií a doplnková infraštruktúra cyklistickej dopravy
- významné rekreačné zariadenia
- pokrytie štátnymi zdravotníckymi zariadeniami
- kapacity mestskej polície
- upokojená doprava v sídle
- absencia centrálného verejného priestoru

Príležitosti

- hospodárenie samosprávy/ MČ
- prítomnosť významného zamestnávateľa a priemyselné zázemie
- prílev developerských projektov (zvyšujúcich kvalitu života v regióne)
- medzinárodné a regionálne partnerstvá
- ďalšia železničná zastávka (posilnenie integrovanej dopravy)
- kultúrno-historický potenciál
- infraštruktúra pre splav Moravy
- cyklopráva ako súčasť mestskej mobility
- potenciál cezhraničného prepojenia s Rakúskom (nové podnikateľské možnosti)
- manažmentová a marketingová podpora cestovného ruchu
- podpora dobrovoľníckych aktivít

Ohrozenia

- intenzita cestnej dopravy (vyťaženosť komunikácií)
- environmentálna záťaž z výroby
- záber poľnohospodárskej pôdy
- pokles rentability služieb v sídle
- degradácia chránených území
- radónové riziko
- možný úbytok zdravotníckych ambulancií

2.6 KLÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA

Tabuľka 10: Klúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Kľúčové disparity	
Nárast množstva automobilov	Nedostatočná kapacita parkovísk
Vidiecky charakter a kultúra	Identifikácia prisťahovaných obyvateľov s tradíciami
Prihraničná poloha	Infraštruktúra pre púťanie zahraničného kapitálu v rámci turizmu
Developerské projekty	Záber kvalitnej ornej pôdy
Hlavné faktory rozvoja	
Progresívny typ populácie (mladé obyvateľstvo) a ľudský potenciál	
Rozvojový pól Bratislavy – ekonomika, rekreácia, kultúra a bývanie	
Príjemné prostredie pre bývanie so širokou ponukou rekreácie	

3 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

Rozvojová stratégia je základom programovej časti PHRSR MČ Bratislava - Devínska Nová Ves vychádza zo špecifík územia opísaných v analytických východiskách. Štruktúra rozvojovej stratégie je hierarchicky usporiadaná a zostavená z vízie, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít.

3.1 VÍZIA

"Devínska Nová Ves – Jedinečné miesto pre život"

Vízia zároveň zastáva úlohu kompetenčného sloganu mestskej časti pre nasledujúce obdobie. Rozvoj mestskej časti bude orientovaný na zachovanie a zhodnotenie "jedinečného" prostredia pre život v hlavnom meste, prostredníctvom ochrany špecifického prírodného a kultúrneho dedičstva, zachovania sídelného rázu a tvorby komplexne vybaveného a atraktívneho samostatného sídla v rámci mestskej štruktúry Bratislavy.

3.2 CIELE A PRIORITY

Tabuľka 11: Strategické ciele a priority

Strategické ciele	Popis a priority
1. Kvalita života v Devínskej Novej Vsi	Vhodné prostredie pre plnohodnotný každodenný život v hlavnom meste SR - Bratislavy Priority: 1.1. Rodiny a mládež 1.2. Seniori 1.3. Správa územia (kontrola, obsluha a základná infraštruktúra)
2. Pútanie ekonomických aktivít	Atraktívne zázemie, ktoré poslúži ako základ „nabaľovania“ ekonomických aktivít Priority: 2.1. Atraktivita mestského prostredia
3. Rekreačný a kultúrny pól Bratislavy	Významné centrum rekreácie a kultúrneho života v Bratislave a v regióne Priority: 3.1. Šport a rekreácia 3.2. Kultúra

3.3 OPATRENIA A AKTIVITY

V nasledujúcich tabuľkách sú uvedené konkrétne opatrenia a aktivity na naplnenie stanovených cieľov. K niektorým aktivitám je v zátvorke uvedená poznámka, že daná aktivita je fakultatívna, čo znamená, že jej realizácia je značne ovplyvnená externými faktormi a nemusí byť realizovaná. Tabuľka obsahuje tiež nadväznosť na program rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja, konkrétne väzbu na v ňom uvedené opatrenia.

SC 1 Kvalita života v Devínskej Novej Vsi

Priority	1.1 Rodiny a mládež
Opatrenie	1.1.1. Verejné priestory pre rodiny a mládež
Aktivity	1.1.1.1 Rekonštrukcia detských ihrísk v jestvujúcich súboroch v DNV 1.1.1.2 Oddychovo - športový areál Delená 1.1.1.3 Nájsť vhodný priestor na vybudovanie ihriska pre skateboardistov 1.1.1.4 Kultivácia a využitie objektu bývalej kotolne na Hradištnej a jej okolia - komunitné centrum 1.1.1.5 Park Charkovská – komunitné aktivity
Merateľné ukazovatele	Mobiliárové prvky, počet ihrísk
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	9. Sociálne veci a chudoba 11. Efektívna verejná správa

Priority	1.2 Seniori
Opatrenie	1.2.1. Sociálne služby
Aktivity	1.2.1.1 Posilnenie sociálnych služieb terénneho a ambulantného charakteru 1.2.1.2 Prepravná služba seniori a systém včasného varovania pre seniorov (<i>Fakultatívna aktivita</i>)
Merateľné ukazovatele	Počet využívatel'ov sociálnych služieb
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	9. Sociálne veci a chudoba 11. Efektívna verejná správa

Priority	1.3 Správa územia
Opatrenie	1.3.1. Bezpečnosť v sídle
Aktivity	1.3.1.1 Rozšírenie kamerového systému 1.3.1.2 Zvýšenie počtu príslušníkov MsP 1.3.1.3 Podpora oplozenia kontajnerových stojísk
Merateľné ukazovatele	Inštalované kamery, počet príslušníkov MsP, oplozené stojiská
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	11. Efektívna verejná správa

Priority	1.3 Správa územia
Opatrenie	1.3.2 Ochrana životného prostredia
Aktivity	1.3.2.1 Vybudovanie kompostárne(<i>Fakultatívna aktivita</i>) 1.3.2.2 Opravy a rekonštrukcie škôl a škôlok s cieľom zvyšovania energetickej efektívnosti, skvalitnenia bezpečnosti a pedag. procesu 1.3.2.3 Stroje pre Denovu- zvýšenie výkonnosti a zníženie znečistenia ovzdušia 1.3.2.4 Rekonštrukcie a opravy objektov vo vlastníctve MČ - znižovanie energetickej náročnosti budov 1.3.2.5 Získavanie energie z obnoviteľných zdrojov
Merateľné ukazovatele	Zrekonštruované objekty, ušetrená energia, zakúpené stroje, zariadenia pre zisk energie z obnoviteľných zdrojov
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	4. Energetická efektívnosť 5. Zmeny klímy 6. Životné prostredie 10. Vzdelávanie 11. Efektívna verejná správa

Priority	1.3 Správa územia
Opatrenie	1.3.3 Podmienky pre územný rozvoj
Aktivity	1.3.3.1 Územný plán zón
Merateľné ukazovatele	Obstarané dokumentácie, pokryté územie
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	11. Efektívna verejná správa

Priority	1.3 Správa územia
Opatrenie	1.3.4 Podpora mobility obyvateľov
Aktivita	1.3.4.1 Pokračovanie výstavby parkovísk 1.3.4.2 Majetkovo vysporiadať plochu terasy M. Marečka, následne oprava a vybudovanie dvojúrovňových parkovacích miest 1.3.4.3 Opravy miestnych komunikácií a chodníkov 1.3.4.4 Bezpečnosť cyklistov - značenie - vodorovné, zvislé, ďalšie možnosti trasovania - hlavne z nových obytných súborov v súlade s ÚP, segregácia cyklist. komunikácií, infraštruktúra pre cyklistov 1.3.4.5 V spolupráci s mestom a krajom riešiť privádzač Eisnerova VU III/00254 1.3.4.6 Nová železničná zastávka - Sídliisko DNV - infraštruktúra a napojenie na ostatné druhy dopravy 1.3.4.7 Rekonštrukcia zastávok MHD 1.3.4.8 Predĺženie Opletalovej s napojením na II/505
Merateľné ukazovatele	Zriadené parkovacie miesta, dĺžka opravených komunikácií, dĺžka značeného úseku pre cyklistov, zriadená zastávka, rekonštruované zastávky
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	7. Doprava a siete

Priority	1.3 Správa územia
Opatrenie	1.3.5 Podpora základných služieb
Aktivita	1.3.5.1 Vytvoriť priestory pre ďalších odborných lekárov- sprístupnenie zdrav. služieb hlavne lekárov špecialistov (<i>Fakultatívna aktivita</i>) 1.3.5.2 Dobudovanie zberného dvora a priestory pre DHZ 1.3.5.3 Zvýšenie kapacity pôvodného cintorína (<i>Fakultatívna aktivita</i>)
Merateľné ukazovatele	Zriadené priestory pre uvedené služby, nové kapacity na cintoríne
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	6. Životné prostredie 9. Sociálne veci a chudoba 11. Efektívna verejná správa

SC 2 Pútanie ekonomických aktivít

Priority	2.1 Atraktivita mestského prostredia
Opatrenie	2.1.1 Verejné priestory
Aktivity	2.1.1.1 PD a následne začatie realizácie výstavby centrálného námestia DNV 2.1.1.2 Pokračovanie "pešej zóny" z centr. námestia - spojnice medzi novou a starou DNV (bezpečný pohyb detí-chodník, zelený pás medzi cintorínom a sídliskom, mobiliár) 2.1.1.3 Dokončenie revitalizácie Istrijskej - v časti od Mýtnice po Nám. 6. apríla, vrátane priestoru okolo pamätníka (zjednotiť líniovú zeleň pri ceste, upraviť a vyčistiť rigoly, rekonštrukcia chodníka - zámková dlažba) 2.1.1.4 Výsadba zelene 2.1.1.5 Obnova mobiliáru (lavičky a smetné koše)
Merateľné ukazovatele	Spracované dokumentácie, vybudované verejné priestory, dĺžka peších komunikácií, vysadená zeleň, mobiliárové prvky
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	6. Životné prostredie 7. Doprava a siete 11. Efektívna verejná správa

Priority	2.1 Atraktivita mestského prostredia
Opatrenie	2.1.2 Podmienky pre rozvoj cestovného ruchu
Aktivity	2.1.2.1 Podporiť rozvoj infraštruktúry - služieb - Istrijská -rozvoj podnikania, udržateľný cestovný ruch(<i>fakultatívna aktivita</i>) 2.1.2.2 Využitie ZŠ Charkovská
Merateľné ukazovatele	Vzniknuté prevádzky služieb, návštevnosť
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	3. Podnikanie 6. Životné prostredie 10. Vzdelávanie 11. Efektívna verejná správa

SC 3 Rekreačný a kultúrny pól Bratislavy

Priority	3.1 Šport a rekreácia
Opatrenie	3.1.1 Zariadenia pre šport a rekreáciu
Aktivity	3.1.1.1 Športová hala 3.1.1.2 Zimný štadión 3.1.1.3 Kúpalisko 3.1.1.4 Tréningová plocha futbalisti - spodné ihrisko
Merateľné ukazovatele	Vzniknuté zariadenia, návštevnosť
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	3. Podnikanie 11. Efektívna verejná správa

Priority	3.1 Šport a rekreácia
Opatrenie	3.1.2 Využitie územného kapitálu pre cestovný ruch
Aktivity	3.1.2.1 Majetkové vysporiadanie pozemkov pod cyklotrasou pri Morave, rekonštrukcia poškodených úsekov 3.1.2.2 Revitalizácia rybníka/majetkové vysporiadanie/ - oddychová zóna, člnkovanie(<i>fakultatívna aktivita</i>) 3.1.2.3 Prístav malých člnov - ekologická preprava po Morave(<i>fakultatívna aktivita</i>) 3.1.2.4 Inicovať prepravu menej zdravotných, starších a handicapovaných ľudí – Cyklomost Slobody–Schlosshof(<i>fakultatívna aktivita</i>) 3.1.2.5 Ďalšie využitie priestoru v alúviu rieky Moravy v dotyku pod Cyklomostom Slobody - športová, relaxačná zóna(<i>fakultatívna aktivita</i>)
Merateľné ukazovatele	Vysporiadané pozemky, mobilárové prvky, kapacita prístavu, prepravené osoby, návštevnosť
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	3. Podnikanie 6. Životné prostredie 7. Doprava a siete 10. Vzdelávanie 11. Efektívna verejná správa

Priority	3.2 Kultúra
Opatrenie	3.2.1 Podpora kultúrneho dedičstva a priemyslu
Aktivity	3.2.1.1 Rozvoj areálu za Múzeom starej Devínskej 3.2.1.2 Posilnenie ochrany Pieskovca - Sandbergu; vybudovanie repliky S-Z brány a časti slovanského hradiska, relaxačno-edukatívna zóna, ekoučebňa v prírode, prístupové komunikácie pre peších a cyklistov, posilnenie CR, spolupráca s pohraničným regiónom r. Moravy 3.2.1.3 Využitie kina Devín 3.2.1.4 Infraštruktúra poznávacieho turizmu - možný vznik múzeí, galérií... <i>(fakultatívna aktivita)</i>
Merateľné ukazovatele	Mobilárové prvky, vzniknuté zariadenia pre kultúru, návštevnosť
Nadväznosť na PHSR BSK	
Opatrenie BSK	3. Podnikanie 6. Životné prostredie 10. Vzdelávanie 11. Efektívna verejná správa

4 FINANČNÝ PLÁN

Finančné zdroje na realizáciu navrhovaných opatrení a aktivít sú uvedené len odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov a projektov.

4.1 ROZDELENIE FINANCIÍ

Por. č.	Zámer	Odhad nákladov v EUR
1.1.1.1	Rekonštrukcia detských ihrísk v jestvujúcich súboroch v DNV	40 000
1.1.1.2	Oddychovo - športový areál Delená	600 000
1.1.1.3	Kultivácia a využitie objektu bývalej kotolne na Hradištnej a jej okolia - komunitné centrum	350 000
1.1.1.4	Nájsť vhodný priestor na vybudovanie ihrisko pre skateboardistov	priebežne
1.1.1.5	Park Charkovská – komunitné aktivity	priebežne
1.2.1.1	Posilnenie sociálnych služieb terénneho a ambulantného charakteru	priebežne
1.2.1.2	Prepravná služba seniori + systém včasného varovania pre seniorov	50 000
1.3.1.1	Rozšírenie kamerového systému	20 000
1.3.1.2	Zvýšenie počtu príslušníkov MsP	priebežne
1.3.1.3	Podpora oplotenia kontajnerových stojísk	20 000
1.3.2.1	Vybudovanie kompostárne	priebežne
1.3.2.2	Opravy a rekonštrukcie škôl a škôlok s cieľom zvyšovania energetickej efektívnosti, skvalitnenia bezpečnosti a pedag. procesu	1 500 000
1.3.2.3	Stroje pre Denovu- zvýšenie výkonnosti a zníženie znečistenia ovzdušia	200 000
1.3.2.4	Rekonštrukcie a opravy objektov vo vlastníctve MČ - znížov. ener. nároč. budov	250 000
1.3.2.5	Získavanie energie z obnoviteľných zdrojov	50 000
1.3.3.1	Územný plán zón	60 000
1.3.4.1	Pokračovanie výstavby parkovísk	5 000 000
1.3.4.2	Majetkovo vysporiadať plochu terasy M. Marečka, následne oprava a vybudovanie dvojúrovňových parkovacích miest	230 000
1.3.4.3	Opravy miestnych komunikácií a chodníkov	1 500 000
1.3.4.4	Bezpečnosť cyklistov - značenie - vodorovné, zvislé, ďalšie možnosti trasovania - hlavne z nových obytných súborov v súlade s ÚP, segregácia cyklist. komunikácií, infraštruktúra pre cyklistov	priebežne
1.3.4.5	V spolupráci s mestom a krajom riešiť privádzač Eisnerova VU III/00254	priebežne
1.3.4.6	Nová železničná zastávka - Sídliisko DNV - infraštruktúra a napojenie na ostatné druhy dopravy	priebežne
1.3.4.7	Rekonštrukcia zastávok MHD	priebežne
1.3.4.8	Predĺženie Opletalovej s napojením na II/505	priebežne
1.3.5.1	Vytvoriť priestory pre ďalších odborných lekárov- sprístupnenie zdrav. služieb hlavne lekárov špecialistov	priebežne
1.3.5.2	Dobudovanie zberného dvora a priestory pre DHZ	250 000
1.3.5.3	Zvýšenie kapacity pôvodného cintorína	priebežne

Por. č.	Zámer	Odhad nákladov v EUR
2.1.1.1	PD a následne začatie realizácie výstavby centrálneho námestia DNV	priebežne
2.1.1.2	Pokračovanie "pešej zóny" z centr. námestia - spojnice medzi novou a starou DNV, bezpečný pohyb detí..-chodník, zelený pás medzi cintorínom a sídliskom, mobiliár	priebežne
2.1.1.3	Dokončenie revitalizácie Istrijskej - v časti od Mýtnice po Nám. 6. apríla, vrátane priestoru okolo pamätníka - zjednotiť líniovú zeleň pri ceste, upraviť a vyčistiť rigoly, rekonštrukcia chodníka - zámková dlažba	priebežne
2.1.1.4	Výsadba zelene	100 000
2.1.1.5	Obnova mobiliáru - lavičky a smetné koše	priebežne
2.1.2.1	Podporiť rozvoj infraštruktúry - služieb - Istrijská -rozvoj podnikania, udržateľný cestovný ruch	priebežne
2.1.2.2	Využitie ZŠ Charkovská	300 000
3.1.1.1	Športová hala	priebežne
3.1.1.2	Zimný štadión	priebežne
3.1.1.3	Kúpalisko	priebežne
3.1.1.4	Tréningová plocha futbalisti - spodné ihrisko	50 000
3.1.2.1	Majetkové vysporiadanie pozemkov pod cyklotrasou pri Morave, rekonštrukcia poškodených úsekov	priebežne
3.1.2.2	Revitalizácia rybníka/majetkové vysporiadanie/ - oddychová zóna, člnkovanie	priebežne
3.1.2.3	Prístav malých člnov - ekologická preprava po Morave	priebežne
3.1.2.4	Iniciovať prepravu menej zdatných, starších a handicapovaných ľudí – Cyklomost Slobody - Schlosshof	priebežne
3.1.2.5	Ďalšie využitie priestoru v alúviu rieky Moravy v dotyku pod Cyklomostom Slobody - športová, relaxačná zóna	priebežne
3.2.1.1	Rozvoj areálu za Múzeom starej Devínskej	75 000
3.2.1.2	Posilnenie ochrany Pieskovca - Sandbergu; vybudovanie repliky S-Z brány a časti slovanského hradiska, relaxačno - edukatívna zóna, ekoučebňa v prírode, prístupové komunikácie pre peších a cyklistov, posilnenie CR, spolupráca s pohraničným regiónom r. Moravy	600 000
3.2.1.3	Využitie kina Devín	priebežne
3.2.1.4	Infraštruktúra poznávacieho turizmu (možný vznik múzeí, galérií..)	priebežne

4.2 Možné zdroje financovania

Pri realizácii je nutné premietnuť programovú časť dokumentu do obecného rozpočtu a zabezpečiť organizačnú, projektovú a finančnú podporu jednotlivých projektov v rámci programu. Dôležité je zohľadniť finančné nároky na vypracovanie samotného projektu a aj na samotnú jeho realizáciu.

Pri financovaní jednotlivých aktivít resp. projektov je potrebné rátať rovnako ako so zdrojmi z vlastného rozpočtu obce, tak aj s externými zdrojmi, prípadne s inými zdrojmi financovania, ktoré umožnia nižšiu mieru zaťaženia rozpočtu obce.

4.2.1 Fondy EÚ

Štrukturálne a investičné fondy EÚ predstavujú základné nástroje európskej regionálnej politiky. V Slovenskej republike pridelené prostriedky sú rozdelené do operačných programov a programov cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce. V programovom období 2014-2020 je schválených 9 operačných programov, z ktorých zvlášť pre financovanie potrieb mestskej časti je Integrovaný regionálny operačný program a Program cezhraničnej spolupráce Slovensko – Rakúsko.

4.2.2 Dotácie z ministerstiev a Úradu vlády SR

Z rezervy Predsedu vlády SR sa každoročne financujú rôzne projekty predstavujúce individuálne potreby obcí. (Úrad vlády SR, 2014)

Výnos Ministerstva financií SR o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MF SR, rovnako umožňuje obciam uchádzať sa o dotácie na ich individuálne potreby a aj na zabezpečenie vykonávania všeobecne prospešných služieb. Obce môžu získať dotáciu do výšky 13 500 eur (Ministerstvo financií SR, 2015).

Medzi možné zdroje dotácií zo štátneho rozpočtu patria aj dotácie Úradu vlády SR v oblasti kultúry národnostných menšín.

Výnos Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR o poskytovaní dotácií na rozvoj bývania ukladá možnosti získania dotácie na obstarávanie nájomných bytov. Na nájomné byty bežného štandardu je možné získať dotáciu na pokrytie 30% oprávnených nákladov.

4.2.3 Iné granty

Medzi iné granty zaradíme najmä grantové schémy vedené mimovládny resp. neziskovým sektorom. Napríklad sem patria:

- Nadácia Volkswagen – dlhoročný partner mestskej časti pri financovaní špecifických potrieb
 - Vyšehradský fond - možnosť čerpania prostriedkov na rôzne aktivity v medzinárodnom kontexte krajín V4, pričom orientácia podpory je na kultúrnu spoluprácu, pohraničné oblasti, vzdelávanie, výmeny mladých ľudí, vedeckú výmenu a výskum a podporu turizmu (International Visegrad Fund, 2014)
 - Nadácia SPP - v rámci grantového programu SPPoložne podporuje projekty v oblasti regionálneho rozvoja s rôznym zameraním, najmä však na životné prostredie, šport a kultúru (Nadácia SPP, 2015)
- a iné

4.2.4 Ostatné zdroje financovania

Možno sem zaradiť dotácie Bratislavského samosprávneho kraja na základe všeobecne záväzného nariadenia 6/2012.

Pri financovaní potrieb obce je možné využiť úvery, pričom však treba zohľadniť mieru zadlženia samosprávy a schopnosti splácať splátky.

Projekty PPP, resp. verejno-súkromných partnerstiev sú často využívané pri potrebe vyššej investície do infraštruktúry, pričom zaťaženie obecného rozpočtu je rovnomerné a plánované pre nasledujúce obdobie.

5 ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE

K zabezpečeniu realizácie je potrebné premietnuť PHRSR MČ do rozpočtu MČ a zabezpečiť organizačnú, projektovú a finančnú podporu projektov na naplnenie programu.

5.1 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE

Implementačný mechanizmus Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja spočíva v manažmente činností implementácie PHRSR (koordinácia, komunikácia, rozhodovanie) a v zabezpečovaní špecifických činností, ako napr.: tvorba a manažment projektov, monitoring a hodnotenie PHRSR a aktualizácia PHRSR.

Orgány

Miestne zastupiteľstvo je najvyšším, riadiacim orgánom PHRSR na úrovni MČ Bratislava – Devínska Nová Ves. Zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu, riadi a vyhodnocuje plnenie programu obce.

Výkonným orgánom je starosta mestskej časti a miestny úrad, ktorí majú koordináciu a politickú zodpovednosť pri príprave a realizácii rozvojových projektov a aktivít v rámci PHRSR.

Je potrebné zabezpečiť inštitucionálne zabezpečenie implementácie konkretizovaných zámerov v jednotlivých oblastiach rozvoja obce.

Pri implementácii PHRSR je potrebná spolupráca s partnermi zainteresovanými do rozvoja mestskej časti.

Za partnerov možno označiť:

- ekonomické subjekty pôsobiace v MČ, resp. v regióne alebo subjekty, ktoré majú záujem o rozvoj MČ
- občianske združenia a neziskové organizácie, ktoré majú záujem podieľať sa na rozvoji MČ
- okolité a nadradené samosprávy
- verejné inštitúcie
- partnerské obce, mikroregióny, regióny
- prípadne poskytovateľa výhodných úverov (bankový subjekt)

5.2 MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Úspešná realizácia PHRSR závisí aj od kvalitného systému monitorovania a hodnotenia. Cieľom monitorovania je zabezpečiť konzistentné a pravidelne dopĺňané štruktúrované informácie o plánovaných, realizovaných a ukončených projektoch. Získané monitorované údaje sa v nasledujúcich procesoch ďalej analyzujú a vyhodnocujú.

Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy. Hodnotiace správy sa zameriavajú na vyhodnotenie efektívnosti a účinnosti realizovanej aktivity. Pri hodnotení účinnosti sa skúma: – celkový prínos realizovaných opatrení k cieľom stanoveným v PHRSR, vzťah medzi plánovanými a realizovanými opatreniami.

Hodnotiace správy sa vypracovávajú po uplynutí kalendárneho roku a poskytujú informácie o realizácii PHRSR v predošlom roku a najneskôr do 31. mája daného roku ju samospráva predloží VÚC Bratislavský kraj.

Monitorovanie a hodnotenie projektov s čerpaním prostriedkov z externých zdrojov prebieha na základe podmienok v zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku.

5.3 HARMONOGRAM REALIZÁCIE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je vpracovaný pre obdobie rokov 2015 – 2020.

Jednotlivé aktivity sa budú realizovať priebežne podľa možností samosprávy a na základe schopnosti získať externé zdroje financovania podľa vyhlásených výziev v grantových programoch.

6 ZÁVER

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava – Devínska Nová Ves (PHRSR) bol vypracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja ako základný strategický rozvojový dokument mestskej časti.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je jeden z prostriedkov na zabezpečenie všestranného a udržateľného rozvoja územia a potrieb obyvateľstva.

Program obsahuje analytickú časť vo forme analytických východísk opisujúcich súčasný stav a podmienky pre ďalší rozvoj MČ. Na základe jednotlivých analýz je formulovaná rozvojová stratégia, v ktorej je zadefinovaná vízia mestskej časti, ciele, priority, opatrenia a aktivity, s ohľadom na možnosti realizácie jednotlivých zámerov.

7 Zoznam tabuliek, obrázkov a grafov

Tabuľka 1: Bilancia prírastku obyvateľstva za rok 2014 (REGOB)	9
Tabuľka 2: Vzdelanostná štruktúra z roku 2011 pri celkovom počte trvalo bývajúceho obyvateľstva 15 612(SODB, 2011)	11
Tabuľka 3: Skutočné čerpanie rozpočtu v roku 2014 (Záverečný účet MČ, 2014)	12
Tabuľka 4: Rozpočty pre obdobie 2015-2017 v € (Rozpočet MČ, 2015)	12
Tabuľka 5: Prehľad o stave a vývoji dlhu (Záverečný účet MČ, 2014)	13
Tabuľka 6: Bilancia právnických a fyzických osôb (Štatistický úrad SR, 2012)	13
Tabuľka 7: Bytový a domový fond podľa SODB 2011.....	14
Tabuľka 8: Kultúrne pamiatky v území (Mestský ústav ochrany pamiatok, 2009)	17
Tabuľka 9: Údaje o vybudovaní verejnej kanalizácie podľa lokalít.....	25
Tabuľka 10: Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	41
Tabuľka 11: Strategické ciele a priority	42
 Obrázok 1: Poloha mestskej časti.....	6
 Graf 1: Vývoj počtu obyvateľstva (ŠÚ SR, REGOB)	9
Graf 2: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2014 (ŠÚ SR)	10
Graf 3: Národnostné zloženie z roku 2011 pri celkovom počte trvalo bývajúceho obyvateľstva 15 612 (SODB, 2011).....	10
Graf 4: Náboženské zloženie z roku 2011 pri celkovom počte trvalo bývajúceho obyvateľstva 15 612 (SODB, 2011).....	11
Graf 5: Využitie poľnohospodárskej pôdy v % k 31.12.2012 (ŠÚ SR)	33
Graf 6: Využitie nepoľnohospodárskej pôdy v % k 31.12.2012 (ŠÚ SR)	33

8 Doplnkové údaje o spracovaní dokumentu

Spracovateľ:	Miestny úrad Bratislava – Devínska Nová Ves
Hl. riešiteľský kolektív:	Ing. Zdenka Štokendlová Marián Špacír Patrícia Frišlovičová (pri verzii z 2014)
Čas posledných prác na dokumente:	október 2015

9 Bibliografia

- devinskakobyly.sk. 2011.** Fauna. *Devínska kobyla - NPR*. [Online] 2011. [Dátum: 11. 10 2013.] <http://www.devinskakobyly.sk/fauna.html>.
- Dopravný podnik Bratislava. 2013.**DPB. [Online] 2013. [Dátum: 8. 9 2013.] www.dpb.sk.
- International Visegrad Fund. 2014.** Standard Grants. *Visegrad Fund*. [Online] 2014. [Dátum: 5. 3 2015.] http://visegradfund.org/grants/standard_grants/.
- Klačka, Jozef. 2006.**TIK - DNV. [Online] 2006. [Dátum: 10. Október 2013.] http://www.tikdnv.sk/?page_id=11.
- Krajinnoekologický plán BSK. 2010.**ÚPN BSK - Prieskumy a rozbor. Bratislava : Aurex spol.s.r.o., 2010.
- Ministerstvo financií SR. 2015.**Výnos Ministerstva financií SR z 9. decembra 2005 č. 26825/2005-441 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MF SR. 2015.
- Nadácia SPP. 2015.** [Online] 2015. [Dátum: 2. 3 2015.] <http://www.sppolocne.sk/sk/o-programe/ciel>.
- Noga, Michal. 2007.**PHSR 2007-2013. s.l. : MÚ DNV, 2007.
- Pokorný, Viliam. 1995.**Devínska Nová Ves: Vlastivedná monografia. s.l. : Miestny úrad Devínska Nová Ves, 1995. 8096730029.
- Rozpočet MČ. 2013.** s.l. : Miestny úrad Bratislava - Devínska Nová Ves, 2013.
- Slovenská správa ciest. 2005.** Cestná databanka. *Informačný list*. 2005.
- SODB. 2011.**Sčítanie obyvateľov domov a bytov. s.l. : Štatistický úrad SR, 2011.
- Štatistický úrad SR. 2012.**Regionálna databáza. s.l. : ŠÚ SR, 2012.
- Štátna ochrana prírody SR. 2012.** Chránené územia . *Štátna ochrana prírody SR*. [Online] 2012. [Dátum: 8. Marec 2013.] <http://www.sopsr.sk/web/?cl=114>.
- ŠÚ SR - krajské pracovisko Bratislava. 2011.** Štatistická ročenka hlavného mesta. [Online] 2011. [Dátum: 18. 3 2013.] ISBN - 978-80-8121-105-8.
- ŠÚ SR. 2012.**Bilancia pohybu obyvateľstva za rok 2012. s.l. : Štatistický úrad SR, 2012.
- UIPS. 2014.** Vybavenosť školskými zariadeniami v MČ Devínska Nová Ves ku dňu 15.9.2014. *uips.sk*. [Online] 15. 9 2014. [Dátum: 10. 8 2015.] <http://www.uips.sk/registre/zoznamy-skol-sz-v-exceli>.

Úrad vlády SR. 2014. Dotácie Úradu vlády SR. [Online] 2014. [Dátum: 7. 3 2015.] <http://www.vlada.gov.sk/dotacie-uv-sr/>.

ÚŠOP. 1989. *Sprievodca náučným chodníkom NPR Devínska Kobyla*. Liptovský Mikuláš : ÚŠOP, 1989.

Volkswagen Slovakia. 2012. *Výročná správa*. Bratislava : Volkswagen Slovakia, a.s., 2012.

Záverečný účet MČ. 2012. s.l. : Mestská časť Bratislava - Devínska Nová Ves, 2012.

Zlochová, Katarína. 2007. *PHSR 2007-2013*. Bratislava : MÚ DNV, 2007.